

secularium quādoq; presertim in loyca/p
labunt aliquādo in errores piculiosissimos
illi qui magnorum sunt erga virtutes affe-
ctuum. quales apostolus vocavit habē ze-
lum sed nō s̄m sciam. adeo vt s̄mō hūmi-
liter sapiant 7 nisi sese contrabant infra me-
tas sue cognitionis nulli p̄tinacius inneni-
untur neq; absurdius errores p̄fingere/p-
pterea nō leuiter optet eos scribere vel do-
cere. sed nec absq; cautela magna adheren-
dū est eis nisi p̄uenia discussione diligenti 7
doctoz examinatione. In talib⁹ quippe se-
pe reperimus plurima aut falsa aut male ex-
plicata ac p̄inde multā erroris materia p̄-
bentia simplicib⁹ quāq; in multis diuini-
sima altissimaq; sunt. Adde nūc id qd̄ eue-
nit tpe meo qd̄ quāsdā q̄ p̄phetisa 7 miracu-
lorū operatur reputata ē a multis. quā 7 vi-
di 7 allocutus sum. Hec tādē dixit 7 scribi
iussit. qd̄ sp̄s suus deū cōtemplando fuerat
annihilat⁹/vera annihilatiōe 7 hīc recreat⁹
Et dū quererēt qualit̄ hoc scire potuerat.
ridebat se exptā. Bies mihi nō sufficerz si
numerare vellem in numeras tales insani-
as amantiū immo 7 amētū. qz nō s̄m sci-
entiā quales vidēt fuisse begardi 7 begar-
de quēadmodū in quodā tractatulo de di-
stinctione veraz reuelationū a falsis mem-
ni p̄idem annotasse.

Docendus nō est
vel monendus q̄ errorē suū de-
fendē mauult q̄ corrigere. Doc-
oratus posuit i sine poetrie sue. Exigitur
igit̄ correctio seuēior si sic iteruz fuerit pu-
gnator ad saluandā tanq̄ p̄p̄iam hāc ver-
boz improprietatē. Quo pacto sit vel q̄ or-
dine postulandū/quippe videbit̄ ordina-
rij 7 inq̄sitionis iudiciū qm̄ parua radix p̄-
egrini sermonis serpit vt cancer/et modica
erroz scintilla (sicut in arto patuit) dum
non p̄uenienter opprimitur vel ardeat/mas-
gnam erumpit in flammā. Sic nūp actuz
est parisijs p̄ sacra theologie facultatez ad-
uersus illos qui doctrinā quādam pegrī-
nam Raymundi lulli conabant inducere
que licet sit in multis altissima 7 verissima
qa tamen in alijs discrepat a modo loq̄n-
di doctozum sacroz 7 a regulis doctrinal̄
sue traditionis 7 v̄itate in scholis/ ip̄a egi-

cto publico repudiata. phibitaq;. Biaz s̄
q̄ sentio si tales locutionū modos publi-
cari p̄ciperem apud almā vniuersitatez pa-
risiē. v̄l p̄ s̄mōnes v̄l p̄ scolas. deducere p̄-
tinus ex officio cui indignus deseruio. ad
censuram theologie facultatis/vt exami-
naretur 7 examinata suū quale m̄dēt iudi-
cium sortiret. Bene vale pater emerite. me-
mor mei in orationibus tuis.

¶ Finit sc̄da epla Iobis de gerson cōtra
dicta fratris Iobis Ruybroech in tertia
parte tractatus sui de ornatu spiritualium
nuptiarum.

Incipiūt lectōes due
putiles sup̄ Marcū 7 ad cōmendationem
apostoli nōstri 7 voti multū faciūt 7 valent
doctoz Johānis de Gerson Cancell-
larij parisiē.

Sicut scriptū
in esaiā p̄pheta. Ecce ego
mitto angelū meū an̄ faci-
em tuā q̄ p̄parabit viā tu-
am ante te. Textus p̄sens
hodiernē lectionis s̄m di-
uersas punctuatiōes 7 postillaz sententias
ad p̄cedentia 7 subsequētia/ v̄arie coapta-
tur. Nā quia autoritas ista. Ecce ego mi-
tto angelū meū. non de Esaiā sed de mala-
chia. Malach. iij. Sumpta est; referri pos-
se dixerunt quidā hāc p̄ticulā sicut scriptū
est in Esaiā p̄pheta ad illud qd̄ immēdia-
te p̄mittitur tāq; in eius confirmationez
atq; fulcimentū vt sit sensus. In iū euan-
gelij Ihu xpi filij dei. i. q̄ fuit filius dei. Et
quasi parū sibi absq; p̄pheticō testimonio
istud posuisse addidit. sicut scriptum est in
Esaiā p̄pheta. Potest etiā ad hoc p̄pheta
trahi xp̄i fuisse in deū atq; dei filium. vel
quia vocatus est emanuel. Esa. viij. 7. liij.
Generationem eius q̄s enarrabit Be eter-
na eius a patre p̄ductione dictū est. 7 ex p̄-
mo capitulo 7 alijs ibidē elicit̄. Bissoluit̄
hoc modo ip̄ia porphiri heretici blasphe-
mia qua n̄sus est p̄bare euāgelistā nostz
damnare mendaci. quia illud quod dictū
est. Neq; tamen coartat tal̄ obiectio vt ad
hanc expositionem fugiamus. **¶** Cōstat
itaq; p̄phetas omnes vno 7 eodem spiritu

Lectiones

suas p̄termissis p̄phetias. ac p̄inde q̄d vn̄
posuit (q̄ non tā ip̄e q̄ spiritus sanctus loque
batur) potest ab altero (qui similiter ē ip̄i
ritus sancti instrumentū) intelligi quodam
modo dictū seu positū. et si nō explicate tñ
implicite. **D**icunt igit̄ alij vel idem aliē dñs
as in textu p̄tulas a duobus p̄phetis ex
cerptas. **P**rima est malachie tā sensu quas
verbis. **S**ecunda est **E**saie que cum prima
fillem satis explicat intam vbi d̄i vox. **E**t q̄
niā **E**sa. p̄cipalior fuit atq̄ famosior 2 le
gentibus notior. q̄ insup finis plerūq̄ rez
torā denomiāt placuit euāgeliste n̄ro qui
etiā breuitatē studebat non duos p̄phetas
sed vnū 2 hūc maiorem nominare. **E**t sub
hoc sensu recepit ecclesia siue originale mar
ci euāgelii sic habuerit vt tenet **S**eda i cō
mento. siue a quibusdā non recte scribenti
bus additum fuerit quemadmodū sensis
se videt̄ **D**iero. sup ps̄. **I**ncipit igit̄ h̄m
hunc expositionis modū euāgelista noster
suā texere rōnem vbi notādum occurrit q̄
ait in commento. **S**cripturus inqt̄ euāge
liū marcus 2 grue primo ponit omnium tes
timonia p̄phetarum q̄ hoc futurū p̄cine
bant vt eo cunctis vera 2 sine serupulo dñ
bictatis sustinenda q̄ scriberet intimaret q̄
hic a p̄phetis spiritus sancto impletis antea
p̄scita et p̄dicta eē monstraret. simulq̄ vno
eodemq̄ euāgelij sui principio. 2 iudeos q̄
legē ac p̄phetas susceperāt ad suscipiendū
euāgelij sacramenta q̄ ip̄orum p̄phete p̄di
xerāt instituit. **E**t gentiles q̄ per euāgelij
p̄conia ad deū venerāt. ad autoritatē quo
q̄ legis 2 p̄phetarum suscipiendā venerā
damq̄ p̄uocaret. **H**ic instrumur octā
nostra sacrarū scripturarū testimonijs ro
borare. q̄a parum ignitum est 2 minus effi
cax verbū quod non incaluerit 2 fulcētū fu
erit ab eloquio dei quod est ignitum vehe
menter. 2 nisi viuificatus fuerit a sermone
eius qui est viuus et effcax s̄m apostoluz
2 penetrabilior omni gladio ascipiti. **N**ō
tñ estimo curiositatem in allegationib̄ h̄y
iusmodi consecrādā. sed quousq̄ p̄sūt stu
diosis et edificāt charitatem. **A**lioquin cu
mulus ille truncatarum autoritatz male
congestus 2 informis congeries allegatio
num sue origini nō conuenientū qd̄ pro
ficiat. nisi fortassis ostentationem operatur

Sed neq̄ sunt inculpabiles qui p̄phā
nas postpositis lectionibus sacris toto ore
psonāt totis viribus amplectunt̄ sicut sai
ptum est p̄ **E**saia p̄pheta. **N**ō in p̄biloso
phis. nō in poetis 2 fabulis. sed in p̄pheta.
Abi preter hec elidit̄ impia manichei blas
phemia. q̄ sic delirare ausus ē vt diceret p̄
phetas veteris testamenti a deo tenebrarū
missos eē. quod si verū eēt sicut non ē. nū
q̄ veritatis notarius/ euāgelista noster eū
dem euocasset in testimonijs narrationis
sue. **N**ihil em̄ roboris habet verbum illi
us qui pater est mēdaj. **S**ed in hoc loco
conuenienter eēt improbandi q̄ p̄phetas
veros aut constellationib̄ imputant/ quē
admodū **Z**uicēna **A**lbumasar 2 alij non
nulli/ aut qui excrebriliori deliramento p̄
phetas fabulantur magicā artem exercuis
se/ tanq̄ mediū adipiscendi p̄ cognitionem
occultorū. verū sup his olim lauius tra
bitinus si deus annuit. **H**ic **A**ncandia
mus quid **E**saia p̄pheta scriptum est. **S**
Ecce inquit ego mitto angelum meum.
Non dubiū quin **J**ohannem baptistam
qui vt **S**eda ait. **A**ngelus vocatur non
societate nature iuxta heresim **P**igenis.
sed officij dignitate. quo nomine recte ap
pellari potest homo ille q̄ fuit missus a do
vt testimoniū phiberet de lumine 2 venie
tem in carne domini in mundo nūciaret.
q̄ angelus nūc eius appellatur. **I**n hoc
quod p̄mittitur. ecce. notat̄ ex demonstra
tione grandis et insolita nouitas. **I**n hoc
q̄d subiungit̄/ ego mitto/ datur intelligi ex
maiestate mittentis dei missi magna digni
tas. **B**e hinc p̄sens p̄ futuro ponit. q̄a in
concussa erat tāq̄ de presenti hieret certitu
do demonstrationis atq̄ stabilitas **J**ohā
nes insup non quicumq̄ sed angelus suus
sez dei. **A**tende p̄ximitatem eū ait. an̄ fa
ciem tuā vt eius puritas integritas. et san
ctitas commendaret̄. **P**ostremo officium
eius honorificum designat̄ qui preparabit
viā tuā ante te. **Q**uā viam si forte quesieris
Respondet **C**hrisost̄. et infernis dat̄ in
telligi. **Q**uia domini qua ad homines ingre
ditur penitentia est p̄ quā deus ad nos de
scendit et nos ad illum ascendimus. **Q**uā
de angeli ascendentes descendentesq̄ mō
rantur sup filium hominis. **H**ec est secun

da loquendi materia. hoc unū tantum ad
 p̄sens dilatemus quo pacto **J**ohānes an-
 gelo similis p̄hibetur. **E**t primo si virgini-
 tas **J**ohānis attēdit subdit illud **H**iero.
 ad **P**aulam et **E**ustochium. q̄ semper an-
 gelus est conata virginitas. et q̄ in carne p̄-
 ter carnem vivere non terrena vita est s̄ ce-
 lestis. **C**overtē oculos fidei ad virtutes
Johannis non vnam tñ modo sed quas
 lemibet angelorum hierarchiam videbis
 in eodem figurari. **I**nflāmanit itaq̄ cum
 charitas vt esset similis seraphin/quinerā
 alius in amorem diuinū ardore exardescere
 suis p̄dicationibus ammonuit. **S**i sapi-
 entia eius attendis. nūquid cherubin pa-
 rem dices? **S**i spiritualement in exercitiōe vir-
 tutum potentiam nonne consimilem ip̄m
 potestati designabis? **S**i pacatissimā ani-
 mi sedem. nunquid thronos in ip̄o reperi-
 es? fuit enī vis eius concupiscibilis inflā-
 mata p̄ charitatem. vis rationalis illustra-
 ta et edocta p̄ sapiam. vis irascibilis p̄ potē-
 tiam et virtutes roborata. **C**haritas impa-
 rabat. consulebat sapientia. potentia cōfir-
 mabat. **H**ic est sup̄emus ternari⁹ hierar-
 chicus bene velle scire et posse. hextrinitatē
 sup̄celesti⁹ imago. potētia/sapia et bonitas
 seu voluntas. **P**oro i iohāne fuit tanq̄ i do-
 minationibus vltimitas subiectionis et iō-
 cundissime ac fidelissime seruitutis ad eū
 liberatq̄ magnificentia omnium subiecta al-
 teri prorsus aduersa. **F**uit p̄terea sicut i p̄-
 cipatibus ita et in iohanne eminentia i cor-
 ruptibilis rectitudinis in suo regimie emi-
 nentia etiam inuincibilitatis tanq̄ in pote-
 statibus. **P**oro vltimitas quedā virtuositi-
 tatis eum similem reddidit virtutib⁹. **B**e-
 niq̄ p̄videntissima cura quā in preparatō-
 ne vie domini ad homines exhibuit osten-
 dit q̄ rationabiliter archangelis et angelis
 comparetur. qua in re christus infallibilis
 autor veritatis p̄phetiā hanc textus nostri
 ad iohannis commendationes inducebat
Matt̄. xj. et **L**uce. xij. **H**ic inquit est de q̄
 scriptum est. **E**cce ego mitto angelum me-
 um qui prepa. vi. tu. ante te. **Q**uo circa
 nō penitus absurde videri posset aliq̄bus
 q̄ charitas infusa et sapientia. ceteraq̄ vir-
 tutes enumerare abundantius a iohanne
 participare sunt q̄ ab angelis. **N**am quā

to potentia naturalis debilior in se est et mi-
 nozem habens capacitatem. tāto ad ipsius
 elevationem et dilatationem quandā sp̄a-
 lem virtus infusa copiosius erigatur. **Q**u-
 autem **J**ohānis vtpote hominis inferior
 angelis natura sit/perspicuum est. **A**d q̄d
 forsan tendit illud **Ch**asti **L**uce. xij. vbi cuz
 dixisset. non surrexit maior inter natos mu-
 lierum iohanne baptiste. addidit. **Q**ui au-
 tem minor est in regno celorū maior est il-
 lo. quāq̄ autem et de gratuitis id intelligi
 poterit. **N**eq̄ enim charitas vie sue virtus
 altera virtutib⁹ patrie coequatur. **E**t d̄ **J**o-
 hanne quides glorificato nunc loquimur
 quem ad sup̄emum ordinem sublimatus
 neminem arbitror doctorū ambigere. **H**ic
 ic sententię suffragatur illud **H**ieron. vbi
 prius. **I**n carne angelicam gloriā querere
 maiors est meriti q̄ habere. cum alius nit-
 titur obtinere cum gratia quod habet an-
 gelus a natura. **A**ddo aliud non p̄tereun-
 dum quemadmodum nonnulli **J**ohā-
 nem esse in prima **H**ierarchia sup̄emum
 sic venerari conantur **R**uina inquit an-
 gelorum et hominibus reparatur et consen-
 taneum est rationi vt sedem sup̄enoris lo-
 ci vacantis per deiectionem et apostasiam
 luciferi. illi contulerit altissimus quo inter
 natos mulierum nemo surrexit maior. **S**i
 igitur lucifero dū stabat sup̄mā in vltimo or-
 dine sedē. **G**reg⁹. attribuit. sup̄mā illā nūc
 obtinet is quem in ip̄i⁹ locū successisse in-
 nuit veritatis assertio.

Expliat prima lectio. **I**ncipit secunda.

Uox clamātis in
 deserto parate viam domi-
 ni. rectas facite semitas ei⁹
Magna est prophetiarum inē-
 se concordia. et concursus in diuersis etiā p̄-
 phetis sententiā. eodem quippe spiritu do-
 cente locuti sunt et ad vnum finem q̄ chris-
 tus est respexerunt. **F**inis enim legis s̄nt
 apostolum est christus. **Q**uāobrem. **A**c-
 t̄. iij. dicebat **P**etrus de christi tēpore q̄ om-
 nes prophete a **S**amuele et deinceps qui
 locuti sunt annunciauērūt dies istos. **I**ta
 q̄ non operosum est intueri q̄tum inter se

Lectiones

edueniant hoc verbum **Esai. xl.** illud premissum de malachia. **Illic** **Johānes** dicebatur mitti ante faciem xpi ad parandū viam eius. hic. ecce inq̄t ego quasi iam missi onis sue executor ait. **Vox** clamantis inde sermo parate viam dñi r̄c. **Sed** cur **Johānes** vox dicitur r̄ non verbum **Beda** aperit. **Constat** inq̄t q̄ vnigenitus dei filiū verbum vocatur patris **Johāne** attestate quia ait. **In** principio erat verbū r̄c. **Ex** ista nota locutione cognoscimus q̄ p̄ns vox sonat vt verbum postmodum possit audiri **Johannes** ergo vox a propheta dicitur quia verbum precedit. **Aduentus** itaq̄ dominicum **Johānes** precurrens vox dicitur quia per eius ministerium patris verbum ab hominibus auditur. **Hec** ille. **Vnigenitus** siq̄dem dei filius p̄ modū verbi p̄fectissimū r̄ sententiosissimū a patre in eterna generatōne p̄ducit in quo pater det seipm q̄ r̄ exemplar ē formosissimū omnium ad extra p̄ducibilem. **Quia** igitur verbum hoc in sua maiestate absconditum p̄ iohānem reuelatū est hominibus. ip̄e non absq̄ ratione vox dicitur que p̄ exterius signum p̄dicationis interius signat mysteriū generationis. **Hinc** p̄co iudicis. hinc lucerna ardens et lucens. hinc nunciū vel angelus. hinc precursor appellatur. **Hec** officia tūc suscepit et peregit dum viueret predicādo nunc illud idem in suis deuotis opatur suis meritis r̄ orationibus ad xpi gratiā noticiamq̄ suscipiendā salubriter inspirādo. **Vis** nosse verbū quod apud patrem manet absconditum qd̄ luce habitat i accessibilem. **Vices** volo. **Conuertere** p̄ces ad **Johānem**. hic n̄pe vox est verbi r̄ index ei⁹ et p̄co. **Vox** delectabilis r̄ peniti mūdo superexcellenter amabilis. **Voces** priores erant luce r̄ gemitus p̄ calamitatib⁹ r̄ agnitionib⁹. aut erant insani freneticorum risus iter pestiferas voluntates r̄ in puncto desitas r̄ abituras i infernum delectatōes. **Hec** vox fuit p̄nie salutaris. vox doctrine r̄ libertat⁹ vox turtur post imbrem. vox cōstringes cedros. i. sup̄bos phariseos. **Sed** vox dulcis suavis. hūiles alliciens. vox absq̄ balbutie mēdacio vox absq̄ rancidinis simulatione vitio deinceps vox p̄ oēm modū virtuose resonatōis canora viuar r̄ iocundā.

vox ad postremū fortis vehemens r̄ audibilis qm̄ vox nō est quecūq̄ sed vox clamantis. **Obsurd**uerāt n̄pe iudei quos alloq̄bant r̄ obturauerūt aures suas instar aspidis surde vt nō audirent voces incantatis sapienter. **Nil** p̄pterea mirandum si vox clamosa ad eos mittebat. **Clamosa** dico n̄ tā strepitu r̄ acris verberatōe exteriori quā propter latentem energiā in ipsius viueo dis actu reconditā. **Scebat** enī dictū eē p̄dicatori cuiuslibet. clama. ne cesses. quasi tuba exalta vocem tuam. **Qualit̄** fiat. m̄ deo q̄ p̄ vite meritum r̄ p̄ vim interioris grante et feruide charitatis. ex quibus redditur quodammodo vox ip̄a viuar ardēs r̄ fortis r̄ lucēs. r̄ p̄ sui intelligibilitate clamosa. **Q̄** multi nostre etatis vel non clamant. facti canes muti non valentes lanare vel si clamor forsā est in voce p̄ ad aures corporis demulcendas vel ex asperādas exhibetur q̄ ad aures cordis exasperādas. instruendas r̄ leuandas p̄ficiat. **Vnigenitus** vox **Johānis** que vox est clamantis a quo commota sunt sup̄liminaria cordis nūm prout de seraphin apud **Esaiam** scriptum est. **Esai. vi.** **Supiora** cardinum mystico intellectu in homine supiores p̄tes accipere possumus que sunt rō r̄ voluntas. r̄ hec sup̄liminaria a voce clamantis cōmōentur dū ad bñ agēdū virtuosa p̄cussio ē sp̄s sancti impellunt r̄ sancto castoq̄ timore p̄tremiscunt. **Horādum** q̄ ly clamantis p̄t referri ad xpm̄ cuius clamor triplex reperitur in scriptura. **In** resurrectione lazari. **In** expiratione r̄ dū uniuersos sitientes ad aquas spirituales. **In** triplici enī deserto clamauit. in vtero virginis. in mundo bocliterali. r̄ in mūdo mystico seu morali anterioralis sed qm̄ alia magis placet expositio hāc nō p̄sequor. **Audim**us igit̄ de voce **Johānis** r̄ eius formatōe clamosa. audiamus de loci qualitate. vox clamantis in deserto. **Est** aut̄ multiplici intel ligere hoc desertū. r̄ primo fm̄ litterale sensum. locus est materialis r̄ iordanis. missi es vo est ip̄e populus iudeor̄ que ad modū **Seder** hiero. vba declarāt **In** deserto inq̄ beda **Johes** clamat. qz derelicta ac estitute iudee solatiū redemptiōis annūciavit **Et** **Diero.** **Clamabat** ad iud̄os surdos p̄

pter peccata longe positos ita desertos idig-
natione clamorū dignos. Deserti quippe
erant a spū dei sicut domus vacans et sco-
bata et deserta a ppheta lege et sacerdote. Pos-
sumus deinceps forsitan desertū aliud inue-
nire ubi Johannes vox clamantis audita
est. et h̄ est limbus patrū ad quem mox
Johannes descendit ut eū irenis nūciaret
quē i terris posite idice mōstrauerat. ¶ Et
quā subire locū ad loquēdū amplius d̄ des̄to
trāseo ad id qd̄ seq̄tur. Parate viā dñi rē.
Parat viā dñi q̄ bene docet et predicat.
Sed si vitiose distorteq̄ vident non rectas
facit semitas eius. Parabāt viā domi scri-
be et phanisei. de quibus ait xp̄s. Que dicunt
facite. Sed ex eo qd̄ addit. Et que faciunt
nolite agere. Conclusio q̄ nō rectas facie-
bant semitas ei⁹ q̄ si quis interrogat que viā ē
domi. Respondeo illā esse quā ppheta ci-
cumisse gratulabatur cui diceret. Quā man-
datorum tuorū cucurri cū dilatasti cor me-
um. De qua Esayas. Hec est viā domini.
ambulate i ea nō declinantes ad dexteram
p̄ idiscrētū feruorē. neq̄ ad sinistrā p̄ remis-
sum torporem. Et bene ait ppheta cucurri
Nō est pigritandū cui⁹ dies sit p̄na et diēta
magna. nec sit infra paradysum mansio se-
cura. ¶ At v̄o notande sunt d̄iōnes viē
domi. quā eis cognitis melius ip̄a parabi-
tur. Habet siquidē mūdus viā suā et hec
est lapidosa et vndiq̄ spinis. vepibus viti-
cisq̄ curarū mordaciū et solitudinū anias
nostras suis aculeis laceratū atq̄ dissipā-
tium resp̄sa. quāq̄ aurea a quibusdā argen-
teaq̄ videatur. p̄ eā ambulātes suscitāt si-
bi ipsi puluerem ip̄ortunum oculis spiri-
taliibus et serenitatem mentis p̄turbantem
ne quo labatur intentū valeat intueri. ha-
bet caro viā suā et hec herbosa iocūdaq̄ ni-
ter introeūtib⁹ eā sed latet anguis i her-
bis. anguis. s. dolorose penitūdis. anxietatis.
sed et lutosa colluntione tota intus resp̄-
git. Habet demō viā suā que est tenebre et
lubricū et p̄ruptis circūquaq̄ caribus spō
p̄ntorū statū vallata. vbi sup̄bi tollūtur
in altū vt lapsu grauiorū ruāt. Et ppheta.
Allisti eos dū alleuarent. Habet et dñs
viā suā hec est munda decens et pulchra.
Proverb. iij. Cū eius viē pulcre. et Esti.
xxx. Er̄t ibi semita et viā sc̄a et non trās-

bit pollutus per eā. Et in ps̄. Ambulās in
viā immaculata. hic mihi ministrabat. Et
insup. Via ista viā equitatis et iusticie quā
sapies expositabat. Ecc̄. xviij. Da nob̄ dñe
viā iusticie. Et ne ab ea diuertemus mo-
nebat ppheta. Apprehendite disciplinam
ne peatis de viā iusta. Et p̄terea viā verita-
tis elegi iudicia tua non sum oblitus. ¶
¶ Summo aut̄ studio animaduerten-
dum est quod alibi per eundem propheta
dicitur. In viā ait in qua ambulabam ab-
scon. sup. la. mihi. Et rursus. In iter sc̄a-
dalū posuerūt mihi. Quot laq̄os / s̄ m̄
triplicia scandala ponit aduersarius noster
in viā hac qua ambulāmus et ne deprehen-
datur spiritus virtutis aboluit ambulans
alijs p̄ viā iusticie p̄tenduntur ei confes-
sionem secundo laquei. vnus ad dexterā qua
tinus rigorem seueritatis crudeliter exerce-
at alijs ad sinistrā vt in degenerē secor-
diam per nimiam misericordiam timidus
plabatur. In viā humilitatis abscondit
laqueus stulte deiectionis et desperatiōis
pestime. In viā autem magnanimitatē la-
queus est vane p̄sumptionis et detestabilis
sup̄bie. Si viā frugalitatē introgressus fu-
eris. abscondet ilico dyabolus sordide tena-
citas laqueum. Si rursus ad liberalitatē
gressus tuos conuerteris. non deerunt p̄-
dige consumptionis insidie. Solitudinis
et contemplationis viā si a te queritur. ca-
ne fantasticas illusiones obumbratas spe-
cie quadam visionum altarum seu reuela-
tionum vel consolationum insolarū quib⁹
bus anima nonnunq̄ turpissime delusa et
denisa detinetur. Quod si actiua maḡ placue-
rit vide ne cum huius seculi debuiaris in
omnia corruas inimici vincula laqueos et
retia. Ne p̄terea illud scandalum incurras
si non prospere cuncta successerint. De quo
Hieremie. xij. Quare viā impiorum p̄spe-
ratur. Sic in singulis facile ē inspicere quo
amplius solitudinem geramus ad parā-
dum viā domini et laqueos inimici vbi
liber protensos declinandū. ¶ Et profecto
nullum aliud consilium est salubrius. nul-
lum prorsus aliunde refugium q̄ vt parui
simus in oculis nostris et humilemur sub
potenti manu dei et timidi semp̄ ac paridi
inueniamur. Verissimū siquidē est orā-

Lectioes

culum illudominum quod audire meruit
Anthonius. Qui dñ vidisset in spiritu tot
laqueos / r suspirans expanisset dic. Quis
hos euadet? **R**esponsum est: humilitas.
Quippe humilitas tam gracilis est tam ex
tenuata r tā nihil habens quo teneri vale
bit vt frustra isciatur rete vel laqueus pro
comprehensioe ipius. Sic minuti piscicu
li maculas retis transiunt / r deprehendū
tur grossiores. Sic in poeticam fabulam
anthens ab hercule nunq̄ victus est dum
terre hesit, sed per inane leuatus continuo
strangulatus interiit. Quā accurata r pro
funda estimatōne comprehenderat hoc Je
remie p̄pheta. **Jer. x.** Scio domine quia
nō est hominis via eius, nec viri est q̄ am
bulat r dirigat gressus suos. Quippe ē via
que videtur homi iusta et nouissima eius
ducunt ad mortem, vt sapiens ait. **Erube
scant** igitur pelagiani superbi r ingrati gra
tie dei et respiscentes audiant, quia nō est
hoīs via eius r̄. Qualiter ergo obediem⁹
voci clamantis parate? **C**erte per humili
tatem ostendens que gratie mater est quo
modo sancti sancteq̄ omnes. **H**inc est il
lud. **V**inget domine deus meus in conspe
ctu tuo viā meam. **E**t iterum. **R**educ me
domie i via tua. **E**t **T**hobias ad ad filiū
Consilia tua in ipso p̄maneat r pete ab eo
vt vias tuas dirigat et similia. **H**oc modo
parate viā domini, viam regiam r liberam
Viam artā que ducit ad vitā, ne forte vo
bis verum fiat illud prophete. **V**imisi eos
in desiderium cordis eorum r̄. **Q**uin
etiā facite rectas semitas eius. **H**omo
do rectas? **Q**uia nimirum in circūitu
impij ambulabāt, sed recitudo pios decet
Recurue atq̄ retrograde instar cāci illi vi
am pagrāt q̄ ad seip̄os amore proprio tra
cti continuo reflectunt. r quocūq̄ p̄gūt gres
sibus affectōnum extra semetip̄os nō lon
ge exeunt, q̄ circa palū propriū cōmodi col
ligati sunt cathena quadā amoris r cupidi
tatis, que admodum v̄sōs ligare solent hi
striones, aut sicut equi circa molā assidua
agitatione conuoluntur. **A**t econtra pij et
iusti recto itinere tendūt in deū r magis ac
magis ip̄m intrans, amon̄sq̄ pedib⁹ ad ip
sum sine quauis reuorsione ad semetip̄os
facta gradiunt. **A**liq̄ viā ad p̄cepta referūt

semitas ad consilia. **P**er viā generat om
nes incedere r eā pare necesse est. semite au
tem p̄fectos recipiunt, aut quodā compen
dio ad p̄fectionem introducūt. **V**el si viā
dñi r semitas eius ad idem spectare dixer
imus adinuabit nos p̄ hac expositōe gre
go. q̄ p̄cepta dñi r multa eē dicat r vnum.
multa in diuersitate opis, vñ i radice cha
ritatis / qm̄ finis legis dilectio. **S**i pauert
mus igit̄ viā dñi que est charitas / tuu rec
tas faciemus semitas eius adimplēdo in
ste digneq̄ p̄cepta. **V**el pare dñi viā dñi q̄s
faciedo qd̄ in se ē p̄ attritionē, s̄ postq̄ iu
sa est gr̄a. iā rectas facere pōt in eius virtu
te semitas dei. **F**acite itē qd̄ potes pando
viā dñi vt tādē possis eo miserate rectas fa
cere semitas eius. **V**el vt p̄dicū est pareci
am dñi ad p̄dicatores respicit, r rectas facē
semitas eius cōiter ad oēs, sed opt̄ p̄dica
toz prius in seip̄o rectas facere semitas do
mini. q̄ inefficaciter p̄gredi audeat ad pa
randum viā eius circa alienos. **A**lioq̄ cū
parabitur cātro qui cū reptādo retroq̄ ce
dendo hae atq̄ illac oberrat (dicat̄ in fabu
lis) alium cancrū monuisse vt recte recede
ret. **C**ui quid aliud respondendum erat q̄
vt prius rectū iter ostēderet? **S**i ductor gre
gis aries nō rectas facerz semitas suas, gre
gi cetero qualiter viam parabit. **B**ucet po
tius in p̄cipitium r minam quemadmo
dum si cecus cecū duxerit ambo i foueam
cadūt s̄m dictū veritatis. **E**t hec est p̄ch
dolor cā nō medioanis q̄re tot puuli deserūt
iter, v̄z / et ambulāt p̄ vias tenebrosas, dis
ficiles r asp̄as. **B**uctor nempe rarus ē q̄ re
ctas faciat an̄ eos semitas, sed sicut p̄plus
ita r sacerdos / r vtinā nō deterior t̄mpior
p̄ditio: sacerdos q̄ p̄pls. **N**iciodhes q̄vor
erat clamāns i deserto ad pandū viā domi
ni in seip̄o rectas fecit semitas. **C**astiga
uit corp⁹ suū r in seruitute redegit, nec cui
alijs p̄dicaret, r ip̄e reprob⁹ efficeret. **M**e
qd̄ docebat verbo dissiparet exēplo, ne ple
no ventre de ieiunijs disputaret, r certe dif
ficile est immo impossibile vt q̄ viā virtu
tis bñ opando nūq̄ ingressus est nūq̄ exp
tus ē sciam / declinādi picula vie circūsp̄ia
endiq̄ isidijs efficacit̄ doceat illos qd̄ nesci
cit / nec vidicit qd̄e, p̄feret fortasse v̄ba plu
rima r d̄ v̄tutib⁹ quasi cecus d̄ coloub⁹, vt

pica gamies disputabit. s. longe alie docen-
 tur lecta vel audita. alie ea q opibz expien-
 tia cognouim. **P**ropterea venit iobes
 via pnie doctur hoies. **D**ec e prima veni-
 endi ad deū p lapsū via. illā pūmīe strē-
 nue fornicqz pagrari 7 pūqz doceret iniqs
 viā dñi. puidit ne iniquos hber i proprio
 corpis regno suos. 7 qui libertatē a pecca-
 to docebat ipse liber 7 rex haberet. **Q**ualit-
 ero p doctrinā alijs recte p̄sederit q̄ fuit
 ti 7 sordissime seruituti subiacet 7 mācipiū
 corpis effectus est prius. **I**nsup Johā-
 nes hausit ore cordis ap̄to fluente gr̄e cele-
 stis. q̄ satageret in alios loq̄ndo diffunde-
 re et q̄ alios ad amorē eterne felicitatis suc-
 cendere venerat. prius in se p̄sancte medi-
 tationis studiū 7 vehementiā desiderij ce-
 lestis feliciter exarsit. **Q**uo circa resu-
 mo p̄clutionē alias positā q̄ vita Johā-
 nis fuit angelica. 7 inē viatores p̄ sp̄m 7
 m̄sem eius p̄fectissima. **R**educet ista p̄clu-
 sio. tū ex sublimitate p̄phetiā. tū ex auste-
 ritate viuēdi. tū tertio ex multiplicitate me-
 rendi. **I**taqz p̄phetia iobis mirabilior fit
 it q̄ alie certior 7 clarior. **M**irabilitate vi-
 dū puer infans adhuc in vtero sextū men-
 sem agēs sic illustratus in rōnabili virtute
 vt p̄ntiā nouit p̄cepti saluatoris 7 agnosce-
 ret 7 gestibz exultationis q̄ vbo nō potat
 nūciaret nec ipse nīmō p̄phetant. sed q̄ p̄-
 p̄hetandi sp̄m vtriqz p̄nti 7 tulit. **I**nde
 est cānicum illud ecclie. **C**entris obstruso
 positus cubili senseras regez thalamo ma-
 nentē. **U**trū fm vaticiniū **J**eremie hic ste-
 rilem gestatē in vtero p̄phetantē iā pueruz
 ielus puer erat oim q̄ vnqz extiterūt corpa
 libus lineamētis minor. **A**lio quin vel tu-
 muet statim vterus virginis p̄ nūciatio-
 nem angeli. vel nō viuificatus 7 formatus
 repente x̄ps cū maria n̄dit. **F**iat mihi fm
 ver. tu. 7 vtrūqz falsum est. **N**ā quāuis ma-
 ria cū festinatione ascēdisset in mōtana p̄
 angelicam visionem/ dicta est nihilomin⁹
 mater domini. **E**t vnde mihi inquit **E**li-
 zabeth vt veniat mater domini mei ad me
Et si mater. iā tunc erat filius. **D**oro **J**o-
 hannes hūc 7 talē puer nō corpali visione
 sed illustratione p̄phetali cognouit. saluta-
 uit. adorauit. **E**t bec est singularis 7 supra
 modū mirabilis propheta cui par in alio

hominū nulla regta est. p̄pterea ad hō ma-
 ior: **J**ohanne nemo surrexit qui in deserto
 etiā vten sterilis vox clamantis inuentus ē.
Attendamus insup claritatem certius
 dinemqz prophete sue dñi iam ex vtero na-
 tus prodijt 7 venientē ad se domunus digi-
 to demonstrauit. **C**eterū tantū (cantat ec-
 clesia) cecinere vatū corde p̄sago vt in il-
 lo quoqz deserto vox clamantis existeret.
Beniqz **J**ohānes mouēs patribus illa
 sedentibus in tenebris nūciauit/ qd̄ qua-
 li lingua quali ve sermone factum est/ non
 parua est questio. **Q**ualiter etiam vixit ip-
 sa iohānis anima cum ceteris in limbo ir-
 storū/ 7 an aliorum scientiā. fidem. sp̄m. 7
 echaritatem ceterasqz vtutes sua denuncia-
 tione adauerit. aut vtrum sua p̄sentia cla-
 rifica eosdem illustrauerit/ grata est. sed pa-
 rum a doctis tradita est materia. **E**t de lo-
 cutione siqdem cōmunis est difficultas. d̄
 angelis. de antiabus sepatis. salutis seu dā-
 natis. qualis est bec. **I**dcirco p̄ nunc sus-
 ficat ap̄ire qd̄ mihi p̄babilis faciliusqz vi-
 detur cum paucis 7 quibusdā antiquoruz
Imaginor igit̄ quamlibet substantiā sepa-
 tā liberā esse tā quo ad motionē obiectales
 sui 7 eoz que in ea sūt/ q̄ etiā quo ad recep-
 tionem influxus seu motiōis cuiuslibz ex-
 trinsece obiectalis/ ita vt ratione primi q̄li-
 bet possit dici tabula quedā litteris plena/
 seu liber inscriptus. q̄ tabula 7 q̄ liber p̄ li-
 bitu nunc aperiantur. nunc clauduntur.
 nunc parum nunc multum. 7 dum aperit̄
 a libero arbitrio liber substātiē huins sepa-
 rate ip̄a dicitur loqui. dñz clauditur est in
 ea silentium. **V**oco aut̄ claudre hic 7 ape-
 rire nō p̄prie vt in materialibus fit. sed silī-
 tudinarie: dum motio obiectalis intentio-
 num existentium in substantijs sepatis su-
 spenditur a voluntate. vel dum rursus ab
 eadem extra agere seu radiare p̄mittitur. et
 taliter quidem imaginat̄ locutio substāti-
 arum separatarum que nihil aliud est q̄ ma-
 nifestatio libera 7 intelligibilis sui vel eoz
 que in eis sunt. que locutio tanto est vehe-
 mentior 7 clamorofior. q̄to intelligibilior
 atqz ap̄rior. **J**uxta quod iohannes merito
 vox clamantis vocatus est. **S**ile p̄ oia quo
 ad auditōez intelligere possum⁹ ponēdo li-
 bertatē in recipiendo p̄ aures menti meā

Lectiones

ones hōi obiectales. quādamodū si esset
speculū vsq; quaq; speculū respectu cui⁹ cū
q; radiatōis luminose sup ipm incidenti.
Hoc mō iohis aīa loq potuit in limbo. et
sic audiri ipse vox clamantis in deserto.
Et qm̄ sancti patres incole limbi de
fui. et bene de fūi ⁊ a felicitate alieni cupide
multaq; d̄ sua liberatōe certū aliqd̄ audire
suebāt. **I**ntrogāt nō abigo iohem nouit
et tenis ad eos descēdere. siqd̄ boni nūcij.
siqd̄ sperade libatōis afferret. at q̄ nō ama
ro silentio subtrahit iohes nō locutiōib⁹ eo
rūdē ames clausit vtpote q̄ p̄co iudicis ve
nētis ⁊ solis lucifer orientis ⁊ nūcius sal
uatus iā apparētis in deserto pate viā dñi
rectas face semitas ei⁹. qz veniēs veniet et
nō tardabit. **I**ā i ten⁹ visus ⁊ cū hoib⁹ con
uersatus est. iā a me cognit⁹ est p̄dicat⁹. ba
ptizatus ⁊ indice demonstrat⁹. **A**d hāc vo
ce noua lux ouri visa ē in deserto illo inferio
ri sedentib⁹ in tenebris ⁊ in ymbra mortis
gaudiū q̄ leticia ⁊ tripudiū. **I**ā min⁹ redet
eos erili⁹ sui. q̄to minore cognoscunt spei
sue dilationē. nā magis ⁊ magis. p̄ctās af
fectiones. parāt in sapiētia dñi ⁊ p̄igni
ta desideria chantatis. rectas faciūt seitas
ei⁹. **P**lura suscitant a iohē d̄ celeritate ⁊
mysterio redēptionis sue. de pd̄tionib⁹ re
dēptionis. de forma. modoq; redimēdi. nec
satiāt̄ interrogatōibus s; qd̄ plurimū de
lectat audire ⁊ vt sepius iteret expostulant.
Quid agit iohes vox clamantis in deserto.
Rūdet ad singula. p̄firmat fidē. spem cor
roborat. chantat⁹ seriore exnsat. **M**e
q; tñ ista dixerim q; scōs patres p̄ obitus
ignozē fuisse positos extra merendi status
sed qn̄ in scia ⁊ qbusdam alijs p̄fectionib⁹
nouiter acq; sibilibus p̄ficere potuerint. et
enā p̄fecerit nō video. **P**onunt q̄ppe doc
tores absq; vlla absurditate gl̄iam beato
rum a cadentale plerūq; maiorē fieri tam i
cognitione q̄ dilectione ac delectatione q̄
to nūm⁹ absōnū videri d; si nondū saluati
nec terminū felicitatis adepti i cognitioni
bus qbusdā amoribus ⁊ dilectionibus p̄
ficere potuerunt. **S**ed ⁊ de pueris absq; ba
ptismo deccentibus apud nonnullos ex
cellentes nō improbabile p̄tus vis⁹ eos i
pb̄ia ⁊ alijs qbusdā artib⁹ ⁊ cognitiōibus
posse instructiores fieri tempoz successiōe

diuturna ⁊ experientiaz multitudine coad
iuri. **S**ic etiā **E**noch ⁊ **M**elyas nō ita oca
ose viuunt vt i tanta etatis longevitate ni
hil nouū cogitent vel addiscat. **S**ed re
uertamur vnde digressi sumus vbi dixim⁹
iohem in p̄phetia ceteros excessisse qd̄ exp
dictis reoz eē p̄spicuū si tñ aliquas p̄us ob
iectōnes q̄ aduersus ea fieri p̄nt absolutem⁹
mus. **E**t quo pacto dicit aliq; iohes p̄phe
tasse d̄ illud ⁊ de eo quod ante suos oculos
positum tenebat. **E**t videbat **I**esum ⁊ tange
bat ⁊ audiebat ⁊ tu mihi dicas q̄ illū eē io
hānes p̄phetabat. **N**ō em̄ est p̄phetia nisi
oculor⁹ ⁊ a sensibus hūmanis alienorū
Sz acute cogitem⁹ qd̄ **I**ohānes sensu vi
derit ⁊ qd̄ nō vident ⁊ exinde qd̄ ⁊ quēad
modū p̄phetauerit cognoscemus. **E**rant
in hoīe **I**esu plurima corporeis sensibus
⁊ expūto cognoscibilia. vtq; homo erat
ambulās. docēs ⁊ publicanis ⁊ peccato
ribus māducans. ⁊ ad hec cognoscēda nō
erat opus p̄pheticō spiritu. **A**lia latebant
plurima ⁊ maxima. vt q; t̄lis eēt de⁹. medi
ator cōstitutus p̄ redemptionē ⁊ redōalia
tione pctōz q; agnus eēt p̄ sacrificiō con
summato imolādus ⁊ s̄lūa ⁊ ad que cogno
scēda ⁊ publicāda hoibus iohes. non ni
si in spiritu sup̄plenus attingere valuisset.
Tale est illud. **Q**ui post me ve. ante me fa.
est ⁊c. ⁊ ecce agn⁹ dei. ⁊ cetera hōi. **O**ca
rūt ali⁹ dicētes nō debere iohem arguē mē
daci. **A**lio qn̄ si mendax. quō p̄fec⁹. **I**pe
em̄ interrogatus. **T**u q̄s es? ⁊ an p̄pheta
es tū? **R**ūdit. nō sum. **Q**d si ex humilitatē
affectu q̄s eū sic r̄didisse p̄tenderit. videat q;
modo humilitatē vērā cū vicio mendaci
cōnectet. **Q**ne em̄ p̄cipatio lucis ad tene
bras. q̄ cōuentio xp̄i ad **B**elial sit aplūs.
Fateor plane iohes nō q̄sisse humilitatē p̄
medaci culpā. **A**bsit hoc ec̄ catholicoꝝ
quispiā sic delirus inueniat qui hoc dicat
Verax igit̄ fuit **I**ohes mō quo negavit se
p̄phetā. negavit dico nō simplr. sed ad in
tentōnem querentiū. **S**criptū erat in lege
dei **Deut.** xviij. **P**ropheta suscitabo eis de
medio fratru⁹ suoz silem tui ⁊ ponā verba
mea i ore eius loq; uentur⁹ ad eos oīa q̄ pre
cepero illi. **Q**ui aut̄ verba eius q̄ loquitur
i noīe meo audire noluerit. ego vltor existā
Introgauerit ergo iudex iohem an pro

pheta eēt. nō quicūq; sed qualē lex ip̄a pol
licebat affuturū. Et p̄fessus ē 7 nō negavit
q; non erat ille p̄pheta promissus in lege.
Ch̄ps itaq; nō Joannes fuit p̄pheta ille
quē ibidē moyses v̄eturū p̄phetauit. Qui
p̄cursor 7 angelus Johānes extitit. ut quē
admodū **E**sa. olim aī p̄nūciauerat dices
vor clamāns. **U**bi liceat attendere quāte di
gnitatis Johānes fuerat atq; autoritatis.
ut etiā a p̄pheta tali de eodē fieret p̄pheta
7 sue p̄dicationis clamor tāto ante p̄dere
quinentiā Johānes illud eē p̄phetauit de se
ip̄o nō hūana sed p̄phetica instructōne co
gnouit. **I**ntrauit enī puer desertum vbi de
libris **E**saye aut alijs ab hoīe nequaq; in
structus ē. **H**ic oīē difficultas non
mediocris de mō cognoscēdi veras p̄
phetias 7 de mō distinguēdi eas ab illusio
nib; 7 diuinatōib; demonū q̄ aliqui transfi
gurāt se i angelos lucas s̄m aplm̄ 7 d̄ cau
telis se habēdi hō in talib; ne seducat. s; ad
p̄ns dicta sufficiāt. **S**equit̄. **Q**uē Johā
nes in deserto. vbi de hoc 7 de Johānis p̄
fectōe quo ad austeritatē vite 7 meritōrum
multitudinē videbim; d̄nō p̄cedente p̄phe
tā Johis. j. dū querit̄. **T**u q̄s es? **E**go in
quit vor da. rē. dirigite viā d̄ni. **E**t egredie
bant̄ ad eū hierosolimite 7 iherosolimita 7 omnis
regio iudee 7 baptizabant̄ ab illo in iorda
nis flumīe confitentes peccata sua. **E**t erat
Johānes vestitus pilis cameloz; 7 zona
pellicea circa l̄bos eius et locustas et mel
siluestre edebat. **F**am per aliquot dies Jo
hannem in deserto tenuimus. dum enim
scrutari pia curiositate conatus sum. quid
ageret Johānes. 7 solus 7 in deserto. **B**uz
praeterea sup hoc admirationē aliquozum
carnaliū; turba tumultuz; gaudentiū con
tentare satagerē. inductus sum referre quo
pacto verū esset de eodem Johanne 7 sibi
similibus heremicolis in cōtemplatōe su
spensus. nūq; minus solus q; cū solus hoc
apud **C**iceronem dixisse celebrat̄ scipio su
perior africanus. **H**ac occasione i materiā
cōtemplationis inadi laūssimā vtiq; 7 nō
dum funditus exhauriendam ut in ip̄a ex
plicanda semper sit vltra quicq; inuenire 7
veniendū cum hierosolimitis 7 omni re
gione iudee. **T**andem hinc ad Johannez
in iordane predicantē 7 baptizantem. **S**ed

tandem egrediendū est ab hoc deserto; con
templationis materiē silentiū indicenduz;
quatinus subsequēs euangeliū nostri text;
loquatur. **S**pero enim deo p̄picio me su
per hac materia cōtemplationis certe pul
cherrima 7 sublimissima quedam posteri
locuturū atq; non tam ex nostra q; alioz;
sententia; neq; tam magistrali locutōne q;
collocutione familiari. nō demū polito cu
riosoq; sermone sed quotidiano loquendi
more 7 extra lectiones ordinarias inter au
dire volentes p̄posui disserere. **P**lacuit ita
q; paterne p̄videntie sup̄ne maiestatis me
per aliquot iam tpa in deserto tribulatōnis
7 cuiusdā solitudinis collocare. vbi q̄le mā
na p̄templatōis in deserto solitudinis veri
iherosolimita comedūt. 7 si nō pleno ore comedē
de gustare tamē datum est; ut saltem ei; odo
rem ex alioz; eructatione. qui māna cibi se
repleuerant. potui aspirando sentire; vcruz;
quid textus noster dicat audiamus. **E**gre
diebatur inquit ad eum. non dubiuz; quin
ad Johānem bap. hierosolimite vniuersū
7 omnis regio iudee. **A**d hoc verbum stu
per logica 7 logice tractatores vel scandali
santur vel inculpant locutionibus huius for
mam. **N**eq; enī estimādū est paruulos int
bealles. aut infantes in cunis. imo nec hie
rosolimitas omnes adultos ad Johānem
egressos fuisse. quāto minus oēm iudee re
gionē. **I**gitur logice virtus 7 sermonis p̄
prietas vidēt falsitatis arguere euāgelistā
marcū qui hoc vniuersali sermone vsus ē.
Objectio ista nō huic loco d̄utaxat. sed in
numeris sacre scripture locutionibus ad
uersa est. **P**ro qua dissoluenda notā
dum sum opere arbitroz; etiā iurra p̄bi
sententiā; q; duplex est logica. quedā sub
seruiens scientijs naturalibus ac pure spe
culatiuis que vsitato noīe 7 quasi antono
matice logica nominat̄. 7 que ad omnium
methodoz; p̄ncipia viam habere describi
tur ab hy. pano; que sermo cinalis ad q̄bus
dam nominat̄. **P**orro altera est logica quā
appropriato vocabulo rhetoricam dicim;
que p̄ncipaliter ancillatur seruit 7 ammi
niculum prestat scientijs moralibus poli
tias 7 civilibus ad intellectum p̄acticum
spectantem. **H**abet autē vtraq; logica hu
iusmodi suas reglas in loquēdo. modos i

Lectiones

super proprios quibus docemur. erudimur.
et dicimus verum a falso discernere. **P**ri-
ma respicit logica potissime sermonis pro-
prietate aliena a metaphis et quibuslibet
transsumptionibus explicando adeque
tionem rei ad intellectum et iuxta regulam
suppositionum. ampliationum et appellationum
vim locutionis aut sermonis strictissima
precisione dijudicando. **H**ec logica exulat
a se et abdicat omnem fere figuratam locutionem
omnemque locutionis ornatum et quantum
potest proximius et breuius conceptibus in-
terioribus correspondet quatinus veritas
per eas in speculatiuis scientijs preciosior atque
glucidior habeatur. **A**t vero rhetorica
quam logica altera dicimus potissime figuris
et tropis atque scematibus utitur. coloribus
quoque floribus non tam necessarijs quam
decoris locutionem suam exornat. **E**terum
vulgari vsitateque locutioni plurimum concede-
scendit querens ex sua quadam tum familia-
ritate tum speciositate ut auditorum affectus
impellat. quo vult. et vel in iram vel indi-
gnationem odium vel amorem concitat audientes.
Dicta est idcirco logica hec necessaria ad sci-
entias morales. quia ad affectus concitan-
dos generandosque si boni sunt aut ad sedan-
dos. aut conpescendos seu tollendos si mali
reperiantur logica precedens non sufficit. **N**u-
lla enim inquit trimodo veritate in rebus
put veritas est adequatio rei intellecte ad
intellectum speculatiuum. ista autem prout est
adequatio quedam ad affectum seu practicum
intellectum. **D**icimus ergo dum queritur
de veritate propositionis alicuius secundum vim
vocis aut proprietatem sermonis. aliter iudica-
dum est et requirendum est et requirendum in
speculatiuis scientijs ad quas deservit logi-
ca prior. alter in moralibus atque politicis.
vbi rhetoricam vigere docuimus. **E**t quis
quis istas logicas duas vellet confundere
ita ut rhetoricam in speculatiuis. et logicam
priorem in practicis scientijs exigeret. ille in
absurdissimos ineptissimosque errores cor-
rueret totus. **H**inc est quod **N**ullus in rhe-
torica veteri et alijs poliansantibus iridentem
et inculpanem illi qui secundum logicam priorem emit-
tunt leges atque communes hominum locutiones
interpretari. **C**ocant siquidem tales verbosi.
sopbiste. ganuli. de solo nomine controuersias

necessitates. in ciuiles denique et certuosi fantas-
tici et ad nullum civilem seu politicum negocium
regimen atque consilium idonei vsque adeo ut
vix ipsi qui tales sunt. loqui quicquam audeant
vix aliquid audire possint quod non statim calu-
niandum aut negandum aut distinnendum esse
contendant. **S**ed fallit eos plane ignorantia
permisse distinctionis inter logicam atque rhe-
toricam. et quia logicam primam introducere
satisgit vbi ea non opus est. **A**lli et aduerso
non parum aberrauerunt qui dum specu-
latiua veritas sola conuenitur. rhetoricos
loquendi modos principaliter secuti sunt.
Innumeris itaque et infinitis vinculis dum
se pitunt absolueri semet constrinxerunt.
Neq; tamen nego quin vicissim logi-
ca vna. alterius opere quicquam requirat. **E**t quoniam
pari quodam sensu ad veritatis vniuersam inquisi-
tionem plerumque percurrat. **S**ed quando. vbi et
qualiter hoc fit. non cuiuscumque. sed sapientis
et artificis est istud discernere. et eius insuper quod
vtraque perfecte cognouerit. et qui sciant in
materie exigentia. cognatos inferre sermo-
nes. **H**inc fit ut aliqui carentes logica po-
ri. reperiant in tractatibus aut doctrinis pa-
rum resoluti. sed rudes et indigesti. sic econ-
tra dictum est quod soli logice innitentes sop-
phiste sunt. leues et ganuli. et in civili con-
tatione panum aut vix tolerabiles inueniunt. im-
mo ad predicaciones aut deliberaciones po-
sitas raro videntur eleuari. quia nec in illorum
exercitatione seipos tradiderunt. **I**n iuxta
hoc non operosum est obiectionem praetactam
dissolueri. dicendo quod nullo modo in histo-
ricis narrationibus sicut nec in prophetijs
et documentis moralibus erigitur vel atten-
ditur veritas dictorum conformiter ad strictas
regulas prioris logice. **S**ed sufficit quod mo-
dus loquendi communis cui maxime se propor-
tat rhetorica seruet. vbi figurate locutiones
tropice et transsumpte per parabolas et simi-
litudines admittuntur et amplius quam relique
Et hoc est quod quidam non irrationabiliter di-
cunt quod theologia sua habet logicam et modum lo-
quendi proprium et quod in ea nihil esse falsum de
virtute sermonis debet admitti. imo dictum
habet tanquam irreligiosum impium et blasphemum
a catholicis auribus reijci cogunt. **S**i
quis vero dixerit oppositum. et recte sensu ille
dixit ad vim loquendi prioris logice octu-

lōs p̄uertebat. Quis nō vsq̄ quas rōnabi-
 liter. **H**inc ē q̄ egregius doctor Augu-
 stin in locis plurimis. tū specialit̄ in li. de do-
 ctina xp̄iana regulas p̄ expositione sacre
 scripture dedit ⁊ ab alijs datas collauda-
 uit. Inter quas vna ē p̄ synodochenybi ps
 p̄ toto sumit̄. **A**lia p̄ hyperdolen vbi veri-
 tas ad eraggenderū excedit. **A**lia vbi loca-
 tum p̄ loco accipit̄. **F**in quas regulas text⁹
 noster a falsitate defenditur. Nam dicendo
 egrediebant̄ ad eū hierosolimite vniuersi/
 similis ē locutio sicut cū dicimus. ois po-
 pulus vel totus mūdus. vadit ad tale spe-
 ctaculū. **D**icit̄ enī hoc nō p̄ p̄cisionem. sed
 ad rei magnificationē ad augendā. **S**ilicet
 est locutio cum subdit̄. **E**t omnis regio iu-
 dee. nisi q̄ vltra hoc locus p̄ locato. regio
 sc̄z p̄ habitantibus regionem ponitur ⁊ in
 talibus iuxta quorūdam explicationem at-
 tendit̄ sensus. nō quez verba faciūt sed pro
 quo fiunt. **I**uxta predicta sumit̄ con-
 sideratio moralis q̄ predicatorēs in ser-
 monibus publicis detestando vicia ⁊ col-
 laudando virtutes autoritatem habēt vt
 di locutionibus trāssumptionis s̄m regu-
 las quibus erponit̄. ⁊ iuxta licentiā rhero-
 rice artis. ita vt q̄nq̄ dicat̄ aliquid vniuers-
 saliter viciosus qd̄ pro paucis aut nō omi-
 bus pōt̄ verificari. vel aliud tale p̄nunciat̄
 qd̄ de vte ⁊ regula logice prioris eēt fal-
 sissimū ⁊ scādulosus ⁊ iniuriosus. **N**on
 habeo hic exēpla multa curiose scrutari vel
 adducere. legantur omnes p̄phete qui fue-
 runt. quidā sermo cinatores inuehentes in
 vicia ⁊ viciosos arguentes. attendatue pre-
 dicatio ch̄risti Johānis bap. Pauli. stepha-
 ni p̄thomartyris. ⁊ aliorū reuoluantur ser-
 mones ⁊ reple doctorū. reperiet̄ quasi vbi-
 bet licentiā talis loquendi vniuersaliter vt
 diximus. **E**saias dicit̄. j. c. Omne caput lā-
 guidum ⁊ omne cor merens a plāra pedis
 vsq̄ ad verticē capitis nō est in eo sanitas.
Et paulo post. Omnes diligunt munera
 sequuntur retributiones. **P**ere. ij. scriptū est
Quid vultis mecum iudicio contendere. om-
 nes dereliquistis me dicit̄ dñs. **E**zech. iij.
Omnis quippe domus israel atrita fron-
 te est ⁊ duro corde. **C**hr̄istus ⁊ **J**ohannes
 phariseos inculpabat̄ generaliter. **C**hr̄ist⁹
 vocans eos ypocritas. sepulchra dealbata

supbos ⁊ auaros. **J**ohes p̄ genit̄ viperaz
Et act⁹. vij. dicit̄ stephanus. **I**ura cenice
 ⁊ in circūcisi cordibus ⁊ auribus vos semp
 spūsancto restitistis. sicut et p̄res vestri ita
 ⁊ vos. **A**pl̄s deniq̄ vocat galathas insens-
 atos. ⁊ in cretensibus approbat dictū poe-
 te. **C**retenses semp mendaces. male bestie
 pigni ventres. **P**rimo etiaz vocat apl̄s poe-
 tam hunc p̄phetā. **E**t apud gentiles poete
 p̄ prophetis ⁊ varibus atq̄ theologis ha-
 bebant̄. ⁊ poeses eorum sicut methaphoriz-
 cas locutiones veritate continentēs. ocul-
 tas tñ. attēptabant. tales sunt in scripturis
 generales in doctō loctiones innumere
Et ex his sequit̄ alia consideratio q̄ i ciui-
 liter agerent. imo insipienter ⁊ contra artes
 propriam clerici qui locutiones h̄mōi mo-
 rales in quibus forte tangerentur. vellent
 generaliter inculpare. aut vtētes eis mole-
 stare. nisi forsan vbi manifesta ⁊ p̄cularis
 iniuria (q̄ magis eēt detractoria ⁊ cōtum-
 liosa q̄ ad edificationē valēs) deph̄endere
 tur. qd̄ sifieret corā quibus nō oportet. **Q**d
 vbi ⁊ q̄n cōtingit nō est possibiliter p̄ artes
 docere. sed tunc agendum est vt sapiens iu-
 dicabit ⁊ prout edocebit vinctio. **C**onstat
 enī q̄ plerūq̄ sit sermo generalis ad princi-
 pes qui sc̄unt se ⁊ statum suū grauiter in-
 crepari ⁊ tangi in modis loquēdi generali-
 bus. tolerāt tamen. **Q**ua igitur fronte ⁊ te-
 meritate nollent clerici de isto vel illo statu
 sup̄ eorū vicis generaliter moderi vel cul-
 pari. **I**ta prius eēt pharisaica conditio
 qui reph̄endere non reprehendi querebāt.
Tertiam addo considerationē contra il-
 los qui in locutionibus moralibus ponūt
 captiosos loquendi modos in logica prio-
 ri seruatos licet veros. **I**n quibus tamen
 est falsitas aperta aut scandalo a iuxta locu-
 tiones vsitatas ⁊ s̄m rheroricā in materia
 tali seruandā. **E**xempli gr̄a. ponet̄ vna in-
 definita que apud morales equiualeat vni-
 uersali que tamē indefinita de vi logice ve-
 ra erat. apud rheroricū ⁊ politicū falsissima
Propterea nō imp̄udēt̄ condemnate ali-
 que p̄positiones tanq̄ articuli erronei aut
 renocandi. in quibus tamen erat veritas
 vi vocis et logice prioris. vt ista. **E**ccl̄esia
 manens eccl̄esia potest errare. deus et crea-
 tura nihil sunt. ⁊ similes multe. ⁊ alie etiaz

Lectioes

que in philosophia fuissent recepte vt vere
vel saltem pbabiles sicut sunt articuli qui
de fide loquuntur contra mentoria. **M**axi-
me cōsideratio hec locū habet vbi audie-
tes nō sunt triti vel vsitati tales locutiones
audire vel admittere. sed vulgares sūt aut
puri morales. legiste vel canoniste. **E**t sane
impudēter / agūt ne dicā impudēter q̄ co-
ram talib⁹ in acīb⁹ publicis talē logicā pu-
ram adducūt aut pbiaz seu methaphisicā.
P̄sertim vbi materia talis q̄ nihilomin⁹ mo-
res respicit ⁊ apud eos scandalū. **O**bseruā-
dum est enī illud **S**rego. **I**uxta mores au-
ditorum formet sermo doctorū. **P**rius op-
positum creberrime fieri dicitur in anglia.
⁊ probdolor nisi prouideatur inualescet in
francia. q̄ vero aperta esset ⁊ lata fenestra ad
errores ⁊ scandala seminādos talis permis-
sio liquet ex premissis ⁊ experientie vox con-
clamat. **B**eniq; cur ob aliud appellāt theo-
logi nostri temporis sophiste ⁊ verbosi im-
mo ⁊ fantastici. nisi q̄ relictis vtilibus in-
telligibilibus p̄ auditorū qualitate transfe-
runt se ad nudā logicā vel methaphisicam
aut etiā mathematicā vbi ⁊ quādo nō opor-
tet nunc de intēsiōne formarū. nunc de di-
uisione cōtinui. nunc de tegetes sophisma-
ta theologias terminis obumbrata. nunc
prioritates quasdam in diuinis. mensuras
duratōnes instantia. signa nature ⁊ filia in
mediū adducētes. que ⁊ si vera atq; solida
eēt sicut nō sunt. ad subuersionē tamē ma-
gis audientiū vel inuersionē q̄ rectā fidei edi-
ficationem sepe proficiunt. **S**ed deti-
nuit ecce nos aliq̄ diu modus loquen-
Rdi euangelicus spero tamē non proflus in
utiliter ad rem accedētes videamus quāte
autoritatis atq; dignitatis imo virtuose at
tractatōis **J**ob. bap. fuerit. quoniā ad euz
egrediebant hierosolimite vniuersi et oīs
regio indee. tā valida erat ⁊ tā efficac̄ sua so-
litudō sua viuendi austeritas. sua demum
sinceritas ⁊ libertas p̄dicandi. **B**a mibi ali-
quē de occupatis ⁊ accursis / solitarios im-
dentibus. qui p̄ omnes tonus etatis sue di-
scursus ⁊ sudores anxios tantū dem profi-
ciat. quānū solitarius iste manēs in deserto
fructificauit. **A**dirari ⁊ colere solent homi-
nes p̄sertim simplex vulgus eos viros q̄s
in vita sublimes / ⁊ sibimet austeros aspi-

ciunt. ob hoc maxime q̄ nulla cupiditatis
aut ambitionis nota respēgūt. nulla p̄
inde contra eos fallendi suspitio: aut men-
tendi suborēt quādo despiciūt quicq; ter-
renum est. quicq; vtile vel iocundum. **E**t
opposito predicatores nostri temporis. q̄
talibus inhiare vehemēter populariter ⁊
ardenter cognoscūt. fit sermo eorū in op-
probriū fit de mēdacio aut praua intentōe
suspectum. **P**icāt confessim eis auditores
voce vel animo. medice cura teipm. **C**idi-
mus nostra etate et nuper quēadmodum
vnius propter huiusmodi vite austeritates
pene incredibilē in suis sermonibus multi-
tudine aggregabat cui vite sue ⁊ zelo si scē-
tiam ⁊ discretionē humilē sociasset. quā vti-
nam sociasset. seasset vtiq; fructū multum
si verum est illud **B**erū. **Z**elus sine discre-
tione p̄cipitat. **D**iscretio autem esse nō po-
test absq; humilitate nec humilitas in cō-
placētia sui ⁊ inmitēdo proprie prudētie
cōseruat. **B**eniq; difficile est ⁊ plus diui-
num q̄ humanū ⁊ nō absq; diuturno vir-
tutum exercitio acquisibile. vt in duobus
his seruetur humilitas in solitudine. s. ⁊ p̄-
dicatōne. **C**ur ita? **Q**uoniam solitudo fa-
cit hominem leniter ceteros occupatos di-
iudicare ⁊ eis se preponendū estimare. **P**re-
dicatio autem vbi est applausus cōcurus-
q; populorū verba dicentis in celum feren-
tium / prempat grauissime atq; p̄niculosis-
sime p̄dicatores animū vt gaudeat / vt sibi
cōplacēat / vt postremo in linguis hominū
famam suā foris ponat. se estimet magnū
aliquem eē qualem se audit a ceteris / ac p̄
inde contemnit ab alijs edoceri moneri vel
eorum duci consilio. **R**unt propterea in te-
meritatem quālibet. improvidus loquitur
non iam ex rōne sed furore. nō ex humilita-
te sed elatōne. nō qd̄ dicit ratio sed qd̄ suc-
censa indignatio. non qd̄ verum sed qd̄ au-
dientibus placitū. non oportune sed semp̄
ipōrtune. non quasi monens sed quasi po-
tenter imperans. **Q**ui rursus libertatem at-
q; fortitudinem zeli sanctorum imitantes
esse. si lingua maledica carpat omnes clam-
⁊ palam in superiori dignitate constitutos
nec attendit si populus inde sub uertret et
ad rebellandum animabit. sed si complacē-
bit eisdem tota solitudine p̄siderat. **E**ce

rñ cū inualuerit hmoi p̄dicationis fauor ⁊
 feruor effrenis; vix adhibere remediū per-
 mitteret plebs indocta quin signis extrinse-
 ce sanctitatis que interius corrupta est attē-
 dit. ⁊ quicquid aduersum dicit ad iniuriā res-
 fert ⁊ odiū. Ab hac mentis elatione ⁊ indi-
 scretione predicandi longe fuit Job. iuxta
 inferius dicenda. quoniam s̄m auditorum
 qualitatem sermonis linguam variavit et
 non ad seditionem sed edificationē ad hu-
 militatemq; p̄niam singulos pro capacita-
 te cohortans. **S**equitur. **E**t baptiza-
 bantur ab eo. Qualis iste baptismus ex-
 titent olim dicebatur ⁊ super hoc remitto
 vos ad ea que tractant a magistro ⁊ docto-
 ribus. iij. sententiarū. **C**onfiteutes peccata
 sua. **Q**uēadmodum iohannis baptismus
 non erat sacramentalis. sic nec ista confessio
 erat tamen vtrūq; ⁊ baptismus ⁊ confessio
 preparatorium quoddam ⁊ introductiuū
 ad vera sacramenta baptismi ⁊ confessio-
 nis posterior instituta. **D**ecautem confes-
 sio vel fiebat fortassis in generalitate qua-
 dam. quēadmodum ecclesie mos habz̄ fie-
 ri in publico ante ingressum missę. **V**el fie-
 bat de publicis in publico more iudeorū;
 in suis conuentibus. **V**el si secreta erat
 et particularium expressiuā proficiebat ad
 humilitationem ⁊ consilij susceptionē ⁊ pe-
 nitentię agende cognitionem. **H**ic per-
 penditur baptismus iohannis nō habuisse
 virtutem peccatorū sacramentaliter dele-
 turam. **Q**ue ratio est? quia sine baptizandi
 sine baptizati neq; confessione altera. neq;
 penitentiā aliqua pro preteritis delictis ali-
 quin egissent. **M**arco preterea non
 parificantur in omnibus baptizati iohā-
 nis ⁊ confessio cum baptizate christi ⁊ ab
 eo instituta confessione. **B**aptismus enim
 christi confessionē non erigit postmodū de
 peccatis ante actis. neq; prius ante bap-
 tisma conferri potest hmoi sacramentalis cō-
 fessio alioquin nō eēt baptismus sacramē-
 torum ianua qđ falsum est. **S**ed oritur
 incidens questio. **N**unquid prelatus ali-
 cuius nouiter baptizati iubere posset vt se
 summitteret ipse confessioni sacramentali
 obediētię causa? **E**stimo q; non. quoniā
 non est aliquis obligatus cōfiteri sacramē-
 taliter nisi qui de peccato mortali sibi con-

sciens est. **E**t hec obligatio non iure huma-
 no sed diuino cōsurgit. **S**i vero aliquis de
 peccato suo apud deum satisfecerit iuxta p̄-
 ceptum eius datum; et regulas institutas.
 non potest iterum p̄ institutiones pure hu-
 manam ad satisfaciendū rursus tali prece-
 pto inuitus astringi. **C**onstat autē q; ba-
 ptizatus satisfecit deo de peccatis preteritis
 sic q; non habet aliud preceptū diuinū ad
 implendum pro deletionē huiusmodi pec-
 catorū. **P**relatus vero nō habet ius obliga-
 di quālibet ad confessionem sacramen-
 talem; nisi quatinus hoc a iure diuino de-
 scendit. alioquin posset instituire q; quili-
 bet quāvisq; imunis a peccato confite-
 retur sacramentaliter toriens quotiens sibi
 complaceret. **S**umma igit; ⁊ cardo hu-
 ius rōnis est. nullus obligat; idem pecca-
 tum bis confiteri sacramentaliter. **Q**đ q; ab-
 surdū sit videt nemo? **O**pponat forsā
 aliquis de baptizato; vere contrito post pec-
 catum ille imunis est a peccato. nihil om-
 nis obligatur p̄ ecclesiam confiteri. **R**espō-
 deo q; non p̄ ecclesiam. sed ex precepto di-
 uino talis ad confessionē semel faciendā; de
 peccatis post baptismū cōmissis; ⁊ ante nō
 tenetur. **P**ropterea quousq; satisfecerit aut
 firmiter tempore ⁊ loco satisfacere p̄posuerit
 huiusmodi preceptorū manebit obliga-
 tio a qua poterit absolui; ⁊ non aliter semel
 confitendo. **I**uxta hec aperitur via ad sci-
 endum si semel confessus possit iterum ad
 confessionem sacramentalem suscipiendam
 artari. **S**ed quia alibi ventilatur ea preter-
 mitto que dici poterant quecūq; prescripse-
 ram. **L**otam insuper hanc confessionis ma-
 teriam quousq; vtilem satis ⁊ a textu n̄o non
 abhorrentē remitto ad. iij. sententiarū pro
 presenti ⁊ ad scripta doctorū. **O**bi-
 ciatur iterum de illo que; in moris ar-
 ticulo absoluit simplex sacerdos super casi-
 bus pape ⁊ reservatis. obligabitur enim ta-
 lis absolutus si cōualeseat iterum papam
 adire ⁊ absolutionis beneficium recipere.
Fateor hic cum durando ⁊ alijs quibusdā
 doctoribus inuoluntissimā ⁊ vix enodabile
 tangi materias. **D**e modo se habendi in cō-
 fessione casuum huiusmodi reservatorum
 quia difficilimum saluare videtur qualiter
 iuxta vsū ecclesie non dimidiatur confes-

Lectioes

no/que per dnos adimpletur dum scilicet apud penitentiarium solum referuntur casus reservati. **H**anc pro nunc difficultates non incipiam enodare tantummodo p qua to ad presens spectat dubium quod mouimus. **D**ico q homo i articulo mortis aut alias vere sacramentaliter absolutus, no potest absq consensu proprio obligari rursus per hominem sacramentaliter eadem peccata confiteri. **D**etur oppositum. **F**am cofessio puor sacramentalis suum plene effectum operata non fuisse/ quia no absoluisse/ hominem a precepto dei quod est de semel cofitendo peccatum commissum. **N**olo tamē negare quin de consensu proprio iterū possit homo sacramentum confessionis super eisdem peccatis iterare. **z** ad hoc spontanee obligari. **N**on nego etiam quin publica peccata aut etiam reservata possit iterum referre alteri post confessionem sacramentalem. **z** ad hoc forsā obligari potest/ quatinus penitentia salutarem cum discretionem maiori pcipiat illud tamen non assero. **A**liud fundamentum tangit Durandus ad cofirmandum predicta. **S**upponit itaq; pro regula q nunq; prelati ecclesie vel alius iudex potest circa aliud preceptum iubere nisi circa illud quod ad forum suum publicum potest deduci si non fiat. **A**lioquin potest prelati ferre precepta super occultissimis cogitationibus sibi remediandis. vel super illis quorum transgressionem puniri no potest neq; sciret z ita frustra lex hu iusmodi ferretur ab illo. quoniam executio per eum impleri no valeret. **O**ccultissimū autem omnium est confessio sacramentalis de qua constare no potest nisi p unicum qui confitetur. **z** hoc etiā si velit. **¶** **Q**uo circa dicit idem doctor: ecclesia no iubere fieri confessionem semel in anno. nisi p inditionē. qz scq; precepit recipere eucharistia. ad qua nite suscipienda debet seipm probare hō iurta preceptū apostoli ab ecclesia sic interpretatum q de mortalibus exigitur confessio. **E**xemplū in horis dicendis z intentōe habenda simile poneretur. **¶** **S**cotus fundamentum alteri innuitur. ait quippe q nemo tenetur aut obligari potest peccatum suuz occultum z secretum facere publicuz sic q de foro dei cui prius soli subiacebat trāseat

quātum ex natura facti in forū publicū? **S**ed stat inquit q dicēs peccata sua duobus sacerdotibus facit illa eē publicū quātum est ex natura facti. quoniam in ore duorum peccatū illud posuit qui testificari possent. **¶** **Q**uis no sine peccato cōtra eū. **F**urta quorū testimoniū potest sententiare publicus iudex. nec impediret sniam iudicis q sacerdotes duo peccant confessionē renelando. quoniam si dedi in secreto bone fidei aliq; qd peccatū meū duobus extra cofessiones pculdubio peccabūt si me prodant apud iudicē. nihilominus cōdemnabit caput meum. **¶** **S**ecundū ista datur via ad dissol uendū rōnem quā dñs **¶** **A**r. insolubilez **¶** **S**ibi reputabat. ad probādum q stāte decretali omnis vtriusq; sexus quilibet confesus privilegiatus iterū tenebat apud sacerdoti confiteri. **N**on inquit ppter defectu sacramēti vt dicebat magister **I**oh. de polia. sed ppter aliud. **S**upponit primo q confessio sacramentalis potest pluries super eisdem peccatis salubriter iterari. **S**upponit secūdo q due affirmatiue propositiones non repugnat ad inuicē. sic q posteriori in stitutiō positua priorē renocet si simul i affirmatione stare possint. **S**upponit tertio q decretalis omnis vtriusq; sexus sit ppositio affirmatiua z sub obligatione posita. **S**upponit quarto ex predictis q licentia data de cofitendo privilegiatis ex quo affirmatiua ē non tollit preceptū prius factum de cofitendo semel in anno. **E**x quibus cōcludit pposituz vt estimat z exemplificat de missa audienda die dñica. **S**i inquit daretur preceptū alicui q missam semel audiret in parochia sua quolibet die dñico. nihilominus daretur sibi postmodū licentia q posset audire missaz i locis alijs. **¶** **C**essio secūda no renocaret pcedens pceptuz. **E**x quo simul stare potest q iste duas missas audiat z ad vnā obligatur z solum licentia tur ad aliā. **¶** **S**ed diligens inspectōe premissorum reperiet rationem hanc non esse indissolubilem neq; exemplum pro se penitus eē validum/ qd adducit etiam supposito q non eēt decretalis expresse determinans semel confessum sacramentaliter no rursus ad confessionem obligari/ qualis tamen eē dicē. **¶** **C**oncessa itaq; supposito

prima q̄ iterari salubriter potest confessio sacramentalis si tamē semel est recte facta de licentia illius qui ius habet / non potest iterum cadere sub precepto pure humano / si aut nec nouiter institui sup̄ inuitū sicut ex p̄missis arbitror eē p̄spiciū. **E**t q̄ aliter loquens in infinitas absurditates conuerteret in illā noīatim q̄ baptizatus adultus pōt inuitus obligari per prelatū peccata dimissa cōfiteri. imo milleies cōfiteri. **N**on enī repugnarēt baptismus. 7 subsequēs sacramentalis confessio / sicut nec due sacramentales confessiones. **S**i quis dicat q̄ baptismus habet effectū plenissimū delectōis peccatorum a pena 7 culpa. **I**ta respondeo penitentia vnicā confessionē habere potuissē 7 habere similiter p̄ omnia completa sit / nihilominus ad augmentū gratie poterit iterari. quū non baptismus p̄pter caraceterem s̄m̄ doctores in eo suscepit. **E**rinde per facile est diuersitate inuenire inter exemplum positum de missa audienda 7 confessionem. quia missam audire positiuus est ius. licet in diuino fundatus. 7 ideo potest ad plures missas per ecclesiam obligari. sic q̄ vna audita remanebit astrictus ad alteram. **U**nica autem confessio cadit sub obligatione diuini precepti. qua expleta non remanet ad papam ius ad alteram confessionem super eisdem obligandi. sicut post autionē vnius misse potest vt prius ad alteram ferre p̄ceptū. quia sine possibilitati subiacet dum ratio subest numerum missarū audiendarū restringere vel ampliare. imo 7 tollere. **D**e confessione autem longe distimiliter. quia iuri diuino obligatō principa liter inmittit. **E**t attendū est igit̄ q̄ papa n̄ potest dare licentiā priuilegiatis vt confessiones audiant 7 ita ad curatos eundū erit sed ex quo licentiā prestitit ex consequenti relationē p̄supposito iure diuino ne peccata eadem rursus confiteri sacramentaliter inuitus aliquis teneret. **B**eniq̄ oppositū asserere de papa vel ecclesia est dicere populos innumerabiles per eorū confessiones hactenus fuisse seductos inuolutos 7 deceptos. quia vel noluerūt confessionē sacramentalis eē 7 sacramentalē q̄ hactenus creditū est eē falsum vel si sacramentalis fuit indubitanter nō habent ab h̄mōi confessio

rursus erigere vt p̄cepto diuino de semel cōfiteōdo cui obediuit iterū nolēs obtāper: nolens dico. q̄ volēs vltro pōt. **P**oro secus est de p̄trico q̄ ad p̄fessionē pōt obligari. q̄ nondum a dei iussione semet absoluit. **S**ed videamus vñ subortū ē in iohē q̄ sic egrediebant̄ ad eū hierosolimitē vniuersi 7 oīs regio indee 7 baptizabant̄ ab eo cōfiteōtes pctā sua. **S**tatim subiungit̄ ratio quā virtus sua p̄rahebat in admiratōez populos in reuerentiā 7 amorē 7 erat odor bonus vite in vitā. **E**rat (inq̄t subsequēs textus) **I**ohes vestitus pilis cameloz. **U**bi iohes de virtutū quatuor cardinaliū possessione sit 7 ornatiū iplicate p̄medat. **I**nvēntus aspitate tpantia notat. **E**rat vestitus pilis cameloz q̄ tunica erat aliana 7 rudis 7 aspera. **I**n lūboz succinctōe notat fortitudo. succingē sic vir lūbos tuos dicit scriptura. **I**n mellis comestioe p̄medat. **M**el comeder d̄ de x̄po vt sciat reprobare malū 7c. **B**emum in alioz eruditōe 7 suis ipius respectu x̄pi humiliatōe p̄spicit infirmitas. 7 p̄dicabat dices. **V**eniet fortior me post me. **A**tuero hec materia collaudationis vberior ē q̄ vt n̄ctotū valeam exprimere sit 7 difficultates plurime morales secunde p̄re ceteris includunt̄. **U**na est de abstinentia et appropriate de obseruatōe carthusiensū sup̄ nō est carnū. quam difficultatē olim a d̄no cameracensi in hac cathedra motā nō dū ad calcē dissolutōis deductam eē cognoui sed me deducturū deo p̄picio prima lectōe. **A**ltera quoq̄ de supfluo atq̄ p̄patico vestitu an sit tolerabilis in p̄latis. 7 vnis ecclesiasticis. **R**efertur igitur istis ad sequētia regrediamur paulisp̄ 7 statim finis ad p̄cedentē textum 7 aliud mysticū seu morale ad contemplationē attinēs eliciam. **P**er iohēz nullū aptius q̄ contemplatiū virū moraliter accipimus. hic iohes manet in deserto quodā nō tā materiali q̄ sp̄uali dū sedet solitari⁹ 7 eleuat se supra se. qua subleuatōe supra se per cunctā hāc p̄fusam rerū fluctuantū et exundantiū multitudinē attollit. hāc subleuatōe deserti. qua derelicta p̄fecto manet in deserto quodā mētis secretissimo 7 abditissimo. solis deniq̄ exptis agnito 7 puio **I**n nō h̄i reliquerat m̄m̄ 7 habitabat i deserti

Lectiones

to q̄ dicebat. **A**hi mūdus crucifixus ē et ego mūdo. **Q**ui p̄terea a seip̄o etia; desert⁹ clamat. **Q**uio ego. iā nō ego. viuit rē. **E**t rursus. **S**ine mēte excedimus deo inquit. **H**oc q̄liter fiat dat̄ posse expiri s̄m beatū **B**ern. nō exp̄mi. nec doceri p̄t. sed h̄ri sit hoc nō p̄ inuestigatōes curiosaz; aut per studiū quātūcūq; uehemēs neq; p̄ scrutiniū scripturaz;. **I**bi em̄ defecerūt scrutantes scrutiniū. sed obtinet̄ p̄ forte p̄tritōem spūs hūiliani s̄m beatū **B**iony. vbi ampli⁹ la chryme p̄sunt q̄ s̄e. spūs sancti vinctō q̄ lectio. r̄ oīo q̄ rō docēt. **H**ō em̄ respue da vsq; quaz; lectio vel doctrina. q̄ r̄ si nō manifestū quid ē tale desertū qd̄ nemo nouit nisi q̄ incolit. aīat tñ ad querēdū r̄ vias qualibuscūq; signis amministrat. **H**oc fecit eleuatus doctor. **B**reg. p̄cipue in moralibus. **H**oc pijsimus **A**ug. in cōfessionibus r̄ soliloquijs. **H**oc deuor⁹ **B**ern. sup **C**an. **H**oc venerabilis **H**ugo r̄ **A**ich. de san. vic. in suis opibus varijs. **H**oc deniq; multū cōpendiosa r̄ sentētiosa breuitate tradidit **S**onauē in libello quem appellat speculū amoris. r̄ in alio quem intitulat itinerariū mētis in deū. **I**te; parū in rhetorica diuina: r̄ similes alij. **E**os potius q̄ me hortor audiat̄is. r̄ aduertam⁹ quid sequit̄. **I**bi **J**ohānes iste p̄tēplatiū noster in deserto quodā mētis inuio r̄ a flutu carnalitat̄is inaquoso. egrediunt̄ ad eū hierosolimitē vniuersi r̄ oīs regio iudee. **R**egio ista iudee atq; hierosolime ad s̄ram terra. ē p̄missionis fluens lacte r̄ melle. **E**t p̄culdubio nō aliter efficit̄ hō totus regio p̄missionis; fluens lacte pie deuotōis. r̄ melle saporese eruditōnis q̄ in p̄tēplationē. **M**ā extra eā potius ē sepe hō regio quedaz; egeratis. vt **A**ug⁹. loquit̄ in confessionali. **E**st regio plena monst̄is. feris r̄ beluis viciosarū cogitationū r̄ serpētibus horridis atq; pestiferis venenataz; r̄ inficientiū cupidinū. **I**n qua demū regione neq; pluuia est aut ros deuote affectōis. neq; viroz herbarū florentiū aut fructus plantarū ramificantiū p̄ virtuosam opationē. neq; decor est neq; species p̄ celestē conuersationem. **A**t vero vbi **J**ohānes ē in deserto mentis p̄dicto solitarius in cōtēplatione vbi comedit māna absconditū. **A**diacet arcū.

quaz; regio iudee. regio sc̄s glorificationis r̄ iudicā r̄ decor; p̄fessionis. regio insup hierosolime regio visionis pacis. sic em̄ iudea r̄ hierusalem interpretant̄. **H**uius regionis speciosissime r̄ vberime habitatores sunt. cogitationes sancte r̄ affectiones pie. que sunt reuera hierosolimitē vel pacifice. r̄ p̄pter confessionē laudis r̄ glorificatōem iudee regionem inhabitare merent̄. **C**erte pulcherrimū obstupendūq; spectaculū videre hierosolimitas tales vniuersos r̄ omnem iudee regionē egredi ad iohānē in deserto hoc habitantē. **G**adant alij spectatus colles altissimos. alij silvas r̄ flumina. alij longe patētes campos. alij maria fluctib⁹ altis itumescētia; alij theatrales ludos aut monstra milleformia. **P**laceat alijs celum cernere r̄ omnē eius ornatū. decoriq; militiā. nihil p̄suis tale. nihil dignū comparōne ad p̄fatū spectaculū potens vsq; inueniri. **E**t eni ibi videre ē qua forma. quo ve ordine egrediunt̄ hierosolimitē tales vniuersi r̄ oīs regio iudee ad iohānē in deserto. **S**ratū profusius inspicere est oēs inditos in vestitu deaurato. in s̄mbijs auris. in varietatis circū amictu. egredi a recessibus abditis. quos etiā habet mystica regio iudee. **E**grediunt̄ a memoria. egrediunt̄ ab intelligentia. egrediunt̄ a volūtate. egrediunt̄ insup tanq; sponsus r̄ sponsa a quodā melinio capacissimo. virumq; rōnalis. concupiscibilis r̄ irascibilis. **E**grediunt̄ demū ab estimatiua. a fantasia. a sensu p̄muni. de oibus deniq; locis patentibus q̄nq; sensuū. **E**grediunt̄ nō vt videant vnitatem exterius ad instar vine. sed ad iohānē in deserto. **M**oli numerū velle scitari quoniā innumerabilis ē. ita vt fas sit dicere. milia milium ministrabāt ei. r̄ decies cetera milia assistebat ei. quoniā egrediunt̄ hierosolimitē vniuersi. **S**ed qd̄ agūt dū veniūt. **A**tiq; baptizabant̄ ab eo. q̄ purificant̄ magis r̄ magis cogitationes r̄ affectiones tales pacifice. **E**t q̄ fortassis v̄l minima peccata p̄ negligentia; aut surreptōes aut vnitatis p̄mirtionē admiserint illa cōfitent̄. **C**onfidentes inquit peccata sua. vel certe ideo cōfidentes peccata q̄ dimissa sūt r̄ inde sacrificiū laudis offerunt se mutuo cohortantes in hymnidice canētes. **C**ōfite

mini dñi qm̄ bo. qm̄ in secu. mi. eius. **E**t
 rursus. **D**iscōie dñi. q̄ nō sum⁹ p̄sumpti/
 7 silita. **S**tudeamus documētū. 7 sapien
 tes fieri studeamus. 7 enitatur tale nobis
 intus formare spectaculū 7 cōuentus. **A**f-
 firmo quisq̄s tale sibi fabricare mernerit n̄
 magnope vagabit̄ exteri⁹ ad videndum
 vanitatē. implem̄ q̄s iocūdus illud satiri-
 ci **T**ecū habita. **N**ō erit solus q̄ tam nūe-
 roso ordinatoq; stipabit̄ comitatu. qui pre-
 terea regnū dei intra se stabilierit ab om̄i
 cōturbatōe semotū. **L**eterū nō habz aliud
 sup hoies imo vir supra bruta qui nō tali-
 ter ascenderit ad cor altū vt sit taliter iohan-
 nes alter in deserto mō quo p̄fati sumus.
Hec vita pficiat̄ semp nescio qd̄ erit q̄
 ista vita nō erit iuxta dictū Aug. **N**ūq̄ ali-
 bi melius experit̄ hō illud qd̄ de sapientia
 p̄nūciat sapiens. **I**ngrediēs inq̄ domum
 meā cōquiescā cū illa. **N**ō enī hz amaritu-
 dinē p̄uersatio illius. nec tediū p̄uctus il-
 lius sed lenitiā 7 gaudiū. **A**t vero si de-
 clar nos ad hoc spectaculū diuinū pringe-
 re 7 bñ disponi in multis vt prius in pau-
 cis veremur necesse ē. **J**ohāne quippe mo-
 restz suos imitari cōueniet de quo subdit
 euāgelista q̄ erat iohes vestit̄ pilis came-
 loz 7 zona pellicea circa lūbos eius 7 locu-
 stas 7 mel siluestre edebat. **C**irca quez
 locū finē faciēs expositū l̄rālī 7 plurima
 p̄rāsians quero. **U**trū vita iohānis fuerit
 angelica 7 inter hoies p̄fectissima 7 q̄ non.
Vita **J**ohannis fuit innaturalis. qz solita-
 ria. **H**ō enī fm̄ p̄bm. j. **P**olit. naturaliter
 est aial ciuile. **U**nde 7 cōuersatio domini
 ihu xpi que est nostra instructio fuit cōmu-
 nis 7 nō solitaria. **E**t cōfirmat̄. qz iohānes
 nō insecutus ē corporaliter xpm̄ in terris ton-
 uersantē. ergo nō fuit p̄fectus. cōsequentiā
 tenet p̄ illud qd̄ ostendit xps̄ iuueni. **A**dat.
 Si vis p̄fectus eē vade 7 vde oīs q̄ ha-
 bes 7 da pau. 7 se. me. **O**ppositū p̄t̄ ex di-
 ctis 7 allegatis super l̄ram. **Q**uestio ista
 p̄ncipaliter ē ad inuestigandū de vita soli-
 taria seu p̄templatiua seu actiua a qb̄ us-
 dam accipit̄ p̄ ip̄a anima q̄ est vita prima.
 7 ita nō eē d̄fiam inter istas duas vitas in

eodē hoie nūi reducamus ad hūc sensū q̄
 aīa viuēs vita speculariua aliter sebz q̄ dū
 viuūt vita actiua. **S**ecūdo modo accipitur
 pro opatōe vel cōuersatōe a vita prima p̄-
 cedente q̄ duplex ē. quedā immanens. alia
 transiens. **N**otanduz q̄ fm̄ hanc acce-
 ptionem ē diuersitas loquetū. **A**ccipiunt
 enim quidā vitā actiua p̄ omni opatione
 corporali meritoria terminata ad obiectum
 extrinsecū. 7 sic generaliter omne opus bo-
 num cū gratia factū transiens in exteri⁹
 naturā erit de vita actiua quātūcūq; spūa-
 le vel corporale videatur / 7 omnis act̄ im-
 manēs meritorius eēt vita cōtemplatiua /
 7 p̄cipue si sit respectu dei cuius modi ē spe-
 culario 7 delectatio 7 amor seu fruitio ha-
 bita de deo. **A**lij aliter distinguunt dicentes
 q̄ vita actiua est cōuersatio corporalis me-
 ritoria fm̄ quam prouidet̄ ecclesie vel par-
 ti eius primo 7 p̄ncipaliter quo ad corp⁹.
 vt est exercitiū in septem operibus miser-
 cordie exteri⁹ sicut **M**artha prouia-
 debat corpori chasti. **V**ita autem contem-
 platiua est cōuersatio meritoria fm̄ quam
 primo 7 p̄ncipaliter suffragatur ecclesie q̄
 ad mentem 7 bona spiritalia. 7 sic p̄dic-
 catio / sacramētōz / ministratio 7 oratio spec-
 tant ad cōtemplationē. **E**t iste ē cōnemen-
 ti⁹ modus. **Q**uo circa adhuc pōt fieri
 distinctio de bonis spūalibus q̄q̄ videat̄
 in p̄p̄ia ex abusu tñ loquetū / qñq; sic acci-
 pitur vt dicamus generaliter bona spūalia
 que spectant ad p̄tem clericoz 7 sacerdotū
 quas antonomatice appellamus. 7 sic p̄dic-
 dia 7 possessiones ecclesie 7 eius iurisdic-
 tōnes erunt quedā spūalia. **T**emporalia ve-
 ro sunt que in p̄tem laicorū cesserunt. et sic
 eadē bona erūt prius 7 posteri⁹ tempora-
 lia 7 spūalia. 7 fm̄ hoc distinguit̄ iurisdic-
 tō spūalis 7 corporalis siue temporalis. **T**er-
 tio notandū q̄ in eadē ecclesia pōt imagi-
 nan quadruplex modus viuendi. **Q**uidā
 viuunt vita que nec est cōtemplatiua nec
 actiua proprie sicut pueri baptizati nō duz
 capaces rationis. **S**ecunda est vita pure
 actiua. **T**ertia ē speculariua. **Q**uarta est mi-
 xta ex vtraq; **Q**uarto notandū q̄ aliqd̄
 dicat̄ melius altero dupliciter. vno mō ab-
 solute 7 absq; respectu ad aliud. alio mō re-
 latue seu cōditionaliter. **E**xemplum p̄bi ad

Lectiones

hoc ē de hoc qd ē phari. **N**ā simplicit̄ melius est phari q̄ dicitari. et tñ in casu extreme necessitatis vel indigentie meli⁹ eēt h̄re aut acquirere vñtū panē q̄ illo deficiēte. pulchraz pbie cluſione addiſcere. **S**ilr in ſtatu innocētie vel glie multa eē poterāt bona q̄ ſub p̄posito pctō mala eēt ſi obſervarent. **E**t in corpe ſano aliqd̄ p̄deſt qd̄ obest p̄ ſup̄poſita infirmitate vel crapula p̄cedere. **E**t iſtud d̄z notāter attēdi dū ſit opatio aliq̄z in bonitate vel utilitate. et ſilibus vel dū q̄ ritur qd̄ expediat in regimie vite humane. **V**icamus p̄mo q̄ ſtat in quolibet iſto r̄u quatuor ſtatū hōiem ſaluari. **D**e primo nō eſt dubiū de pueris baptizatis deſcedētib⁹ vñtū rōnis. **D**e q̄to nō ē dubiū de platis et alijs ſctis q̄ diu vitā mixtā ex p̄tēplatiua et actiua exercuerunt et ſaluati ſūt. **Q**uo ad duo mēbra ē difficultas. et vixerūt qdā i poſſibile eē aliquē adultū ſaluari q̄ nō vixiſſet vitā cōtēplatiua. q̄ opret q̄ oīs capax rōnis diligat deū ſup̄ oīa ſi debeat ſaluari. et in tali dilectōe q̄ p̄sequit̄ ex cognitōe dei repit̄ vitā ſpeculatiua. **S**z caſus ē dabil̄ ſic dat holkot vbi hō dū p̄mo incepit̄ vñ rōe exercebit̄ ſtatū opib⁹ mie corpa libus / vel alijs bonis exercitijs exteriorib⁹ abſq̄ hoc q̄ actualit̄ et formalit̄ eliciat actū dilectōis dei ſup̄ oīa. et in agēdo talia poterit p̄ fide a tyrānis repēte interfici. et ita ſalvabit̄ talis q̄ nunq̄ vixerit vitā ſpeculatiua. hoc tñ raro evenit. **C**eterū de vitā ſpeculatiua nō ē difficultas qn̄ hō poſſit ſaluari in caſib⁹ multis q̄ nunq̄ vixerit vitā actiua. q̄ ad hāc nō ē vocat⁹. vel q̄ caſus n̄ occurrūt exercēdi illā vitā. **P**at̄ etiā de t̄po in vtero v̄ginis. de Joſe bap. ſi habuerit cōtemplatōez ſalutādo. **R**aro tñ hō manet i vitā iſta diu / qn̄ vñtū vitā mixta. p̄fert̄ ſm̄ primā diſtinctōez. al̄s. p̄ntem diſpoſitōez. **S**cdo loquēdo absolute nō h̄ndo reſpectū ad lapſuz hoīs. talis ē ordo inter q̄tuor modos vivēdi priores in bonitate et eligibilitate / q̄ prima vitā bona ē / ſcda melior / et quarta q̄ ē cōpoſita melior ē q̄ ſcda / et tertia optima inter oēs. **D**ecapēbūt ſi q̄s diligēt̄ advertat vitā ade p̄ ſtatu innocētie naz ſi q̄s ibi vixiſſet ex b̄nplacito dei abſq̄ vñtū rōis actuali et tñ in ḡa b̄n vixiſſet ſi vixiſſet vitā actiua laborādo et colēdo paduſū

ēreſtre ex iuſſu di / meli⁹ vixiſſet et ſi cū hō fuiſſet aliqñ in p̄tēplato ē di meli⁹ h̄buiſſet. **S**ed q̄ oīs indigentia remota erat nec erigebat̄ tñ labor extrinſec⁹ ad ſublenatōez quā rū cūq̄ indigentiaz vitā ei⁹ ſpeculatiua optima tūc extinſſet / qd̄ ampli⁹ p̄ſpicuz erit ex ſequētib⁹. **T**ertio p̄ accidens et ex ſuppoſitōe ſtat in caſu vitā actiua vitā p̄tēplatiua p̄ tūc meliorē et eligibilitorem exiſtere. **P**ōt̄ em̄ tāta indigentia eē in primis corpa liter ad iuvādū. q̄ pctm̄ eēt omittēre eos et corpa ſublenatōez p̄ ſpeculādo ſeu p̄tēplando. **P**tz in platis vel in caſib⁹ necessitatis. **E**t ſi dicat̄ q̄ hō nō d̄z omittēre mai⁹ bonū p̄pter mi⁹ bonū. **V**icē q̄ in caſu illo p̄tēplatio nō ē iſti mai⁹ bonū ſm̄ primā diſtinctōez de duplici vitā. **T**ñ et quarto qñ licite pōt̄ vtraz vitā exerceri ſpeculatiua. ſ. et actiua. ſpeculatiua eligibilior ē et dignior et ſtatū glie ſeu innocētie p̄formior. **V**ita em̄ q̄ digni⁹ et excellētius h̄z obiectū. et q̄ dignior et vñtū p̄cedit̄ eligibilior ē. ſic eſt de intellectu et dei et dilectōe ſeu fruītōe ei⁹. **N**ā iſte ſūt opatōes optimaz potētiaz in hoīe reſpectu optimi obiecti ſm̄ hō poſuit̄ p̄ ſis felicitate in hoīe. **J.** **E**thi. in p̄tēplato ē p̄me canſe et p̄formit̄ (lic magis elenate) ponit̄ theologo b̄titudine in fruītōe et cognitōe di et etiā delectabilior. vt p̄z. **J.** **E**thi. **S**il̄s p̄cluſio pōt̄ poni ſm̄ aliā diſtinctōez et ex iſta deduci et p̄ aliud mediū. ſic. **Q**uāto aīa melior ē q̄ cōp̄rātō vitā regulans aīaz et vñtū gens in finē. melior ē et dignior q̄ illa q̄ tantūmō reſpicit̄ corpaie regimē. ſic eſt de vitā ſpeculatiua reſpectu actiue in ecclia. **ḡ. 2c.** **Q**uinto p̄ſuppoſito pctō et indigentis varijs in ecclia dei ex pctō originalit̄ venētib⁹ et ceteris panib⁹. melior ē vitā q̄tra ſc̄z cōpoſita ex actiua et p̄tēplatiua q̄ ſimpliciter actiua vel ſimp̄t̄ ſpeculatiua. hoc ē q̄ vna eaz ſine imixtōe alteri⁹. **P**ro q̄ advertent dū ē q̄ tota multitudine operū mentioſoſ vni hoīs imaginat̄ q̄ ſi corpa quoddā et homogeneū ad modū loquēdi xpi. **M**at. **vj.** **S**i ocul⁹ tuus fuerit ſimplex totū corpa tuū luciduz erit. **G**lo. **S**i intētio ſimplex bona q̄libet opatio erit. **P**robatio. **V**ita illa melior ē q̄ ē vite xpi p̄formior. ſed xps p̄uerſatur ē ſm̄ totū corpa vite ſue ad regulā et vitā cuiuſcūq̄ mēbra ſui ſc̄z tā actiue q̄ ſpecula-

tiue. **¶** **C**onfirmat. qz corp⁹ alicuius pfe-
ctius uiuit dū p loco r tpe vitē q̄libet mē-
bro uiu. nūc isto. nūc illo. q̄ si cōtinue vno
vteret. qd̄ eēt pfecti⁹ vtputa oculo. p̄suppo-
sitis indigetis ad q̄rum reuelatōez qd̄ libet
mēbroz vitē. r p̄uiso q̄ ocul⁹ sit i suo vsu
ad directōez man⁹ r pedis. **¶** Et ex h^o sumē
r̄sio ad instātiā q̄ fieri pōt r moueret parā
p̄siderātes qz vita p̄teplatiua h̄m se p̄sidera-
ta melior ē r dignior h̄m dicta. **¶** Melior est
hō dū h̄m eā uiuit q̄ dū uiuit h̄m actiuam
Sic em̄ argueret q̄ hōim corp⁹ eēt nobili⁹
si eēt totū ocul⁹ q̄ h̄ndō varietates q̄s ad p̄-
sens obtinet r pictura pulchrior si tota esset
albedo q̄ dū varijs colorz appositōib⁹ deco-
rat. **¶** Silt⁹ dicēdum ē hic q̄ corp⁹ opationū
hūanay qd̄ imaginat q̄si r homogeneuz r
diuersay rōnā p̄fecti⁹ dū p̄ q̄libz sui p̄te
in ererato (p̄supposito sp̄ q̄ vita speculati-
ua euelut illustratō r directio. r uinificatio
sūt i suo actu sufficiēt) q̄ si dimissa acti-
ua eēt p̄tinue i speculatiōe sub q̄dū intētiō-
ri p̄supposito indigetis priorz. **¶** Speculati-
uis enī vt qdā ait vidēs fr̄is inopias r tor-
pēs a inuamie. deficit a fratna dilectōe r p̄-
p̄s a dilectōe dei p̄nera. r tūc n̄ uiuit p̄te-
platiue q̄ cōplet i diuina dilectōe s; in curio-
sa p̄dor speculatiōe. **¶** Et si q̄nē q̄n de n̄citate
r sub pena pcti tenet hō uiuē h̄m vitam
actiuā. **¶** Dico v̄l ex suscepto officio v̄l dū vi-
det fr̄is n̄citate extremā r n̄ apparet q̄ ali⁹
succurrit. **¶** Exēplū d̄ elemosyna. **¶** Ex his
habet radix q̄re stat p̄latoz ē p̄fectissim⁹ in
ecclia sc̄ta dei. qz ē stat r̄q̄res vtrāq; vitā p̄
loco r tpe instar xp̄i r moysi r alioz. nā xp̄s
nūc in mōte orabat. nūc p̄dicabat. nunc po-
pulos ababat. **¶** Silt⁹ moyses i mōte sina
p̄teplabat ea q̄ postmodū p̄plo m̄straret. r
descedēs iudicia dabat p̄plo. r arce fabricā
ordinabat. Ita q̄libet eoz oz cē binomi⁹ ad-
moduz Jacob q̄ si isrl̄ d̄r. **¶** Est em̄ plar⁹ isrl̄
in p̄templatōe r Jacob in vicioz supplan-
tatōne tā in se q̄ in subditis. **¶** Est em̄ dupli-
ci vxoī copulatus. Iye r Rachel. applicatio
mystica cōis ē. **¶** Sertā conclusio. **¶** Leter⁹ **A**
parib⁹ vtilior r fecūdior ē in ecclia d̄i spe-
culatiu⁹ q̄ sit actiu⁹. **¶** Pro q̄ aduertēdum qd̄
duplex ē vtilitas r fecūditas in ecclia qdā
ē grossa atq; palpabilis q̄ a vulgo r a viuē-
tibus more vulgi p̄cipue reputat. et illa

constitit in multitudine r cōseruatione bo-
norum fortuitozū r corporis r pompa ex-
trinseca. **¶** Alia vtilitas respectu bonoz ani-
me vel meritozū vel aliorum donozū gra-
tuitozum. **¶** Secūdo aduertēdum q̄ p̄-
ma bona non prosunt. imo plerūq; nocent
nisi p̄ quāto ordinant r disponūt ad secū-
da bona. vnde nec capiūt bonitatē aliquaz
morale aut gratuitā. nisi a bonis h̄mōi tā-
q̄ a fine ad quē debēt ordinari r el tanq̄ iu-
strumēta ea adipiscendi/ vel tanq̄ obiecta
circa que fit h̄mōi opatio virtuosa. immo
quandoq; talia bona concedunt deo irato
vt Augul. ait. quia videlicet vtilius esset il-
la nō habere dū obfunt bonis mouib⁹ quē
admodum r obfunt diuitie piture. gene-
rant em̄ vermē pessimū qui est supbia vel
voluptas effrenata. **¶** Et sicut in vno homie
hoc h̄z veritatē. sic r h̄re pōt in toto corpe
mystico ecclie. ita q̄ numerabiē merito inf-
magna diuine misericōdie dona paup̄tas i p̄i⁹
in talibus bonis fortuitis. r iurisdictioni-
bus auilibus. **¶** Iuxta qd̄ dicunt hystorie. r
legi in postilla sup bibliam q̄ dum dotata
esset ecclesia bonis temporalibus p̄ constā-
tinum/ audita est vox in aere. **¶** Hodie vene-
num effusum est in ecclia sancta dei. **¶** Et qz
quid fuerit de hoc potuit em̄ tunc dotatio
h̄mōi esse vtilis p̄pter bonitatē r fidelitatē
dispensantiū r dilatatōne ecclie post ad-
uersitates habitas/ nihilominus nūc aut
alias poterit spoliatio similiter esse vtilis/
propter maliciam ecclesiasticozū talibus
bonis ab utentiū r claudatur via malignā-
tium. spinis aduersantiū ne cadant in pre-
cipitium viciozum. **¶** Iuxta quod ait domi-
nus. **¶** Sepiam viam tuam spinis. **¶** **A**unc
ad propositū conclusiois constat q̄ p̄tepla-
tius vt sic p̄ficiat ecclie in bonis spirituali-
bus. quasi de per se r immediate. actiu⁹ autē
in bonis tpalibus. **¶** N̄ moyses plus p̄fe-
cit in monte adorādo dum alij p̄liarentur
q̄ multitudo magna bellantium. sic deus
qui non destruxisset penthapolim peccati-
cem propter decem iustos/ si reperti fuisset
plus miseretur ecclie r eidem parat pro-
pter orationes paucorum contemplantiuo-
rum q̄ facit propter labores r discursus et
turbationes multoz actiuoz. **¶** Iuxta qd̄ di-
cebat **¶** Iero. de beremitis antiq; eos esse

De sensu litterali

vitam mundi. r̄ipm̄ p̄ eos ne conuerteret stare
Hoc insert̄ contra illos qui terrena
tantummodo cogitantes dicunt iustas ⁊
practicos terrena tractantes. ⁊ diuinitijs vel
edificijs vel epulis aggregandis occupa-
tos utiliores in ecclesia q̄ contemplatiuos
bone vite ⁊ spiritualibus exercitijs intēde-
tes / quos deliros vel fantasticos vel inuti-
les reputant. quia animalis homo nō per-
cipit r̄c̄. Et allegant q̄ spiritualia absq̄ tē-
poralibus diu stare nō possunt. qd̄ dictum
absq̄ dubio nisi sane intelligat̄ blasphemū
est. Nunq̄ em̄ ecclesia fuit melior q̄ dum
vixit in paup̄tate. quod etiā Hiero. ponit
in vita malchi ⁊ de romano imperio dicit
historici ⁊ recitat Augustin⁹ r̄c̄. Porius et
verius diceretur ecōtra q̄ temporalia ⁊ pre-
sertim in ecclesia diu absq̄ spiritualibus eē
non possunt. Et certum est q̄ cum eis non
adesse non possunt. Alioquin falleret chris-
tus qui dixit. Primus queri. re. dei. et hec
omnia adij. vo. nō dixit ecōtra. primū que-
rite ditationē ⁊ post hoc regnū dei ⁊ iusti-
cia eius vobis adijciēt. imo sicut alias me-
mini declarasse nimium studium in multi-
plicatione bonorum temporalium ⁊ in iudi-
cationum in ecclesia non parua causa est sue
desolationis tam in spiritualibus q̄ tēpo-
ralibus ⁊ hoc māducebat̄ p̄ similitudines
corpis mystici ecclie totalis ad corpus ve-
rum hoīs. Nam intēdere nimis regimini
sensualitatis. sp̄reta directione rationis / est
vtrūq̄ tam sensualitatē vici q̄ rationes ex-
tinguere. Hinc q̄ multi proborum ⁊ con-
templatiuorū in ecclesia parum curāt si de
paup̄etur ecclia vel conculect̄ in tempora-
libus istis vocatis bonis / videntes tot vi-
cia ⁊ abusus ex his puenire in cōiuijs su-
persuis. in venationibus. in symonijs ⁊ p̄-
dis / ⁊ violentis. p̄motionibus indignissi-
morum / in ambitionibus prelaturarum ⁊
beneficiorum / in superbis dissolutissimis
in voluptatibus effeminatis. ceterisq̄ in-
numerabilibus ⁊ nefandis abusionibus / in q̄
bus se reputant gerere vitam actiuam. van-
do onera grania r̄c̄. Et hec omnia cessarēt
aut non ita saltem abundarent / in pauper-
tate modesta. Amplius non ita diuer-
terent ecclesiastici etiam de patrimonio xp̄i
dotati ad traditiones ⁊ adiuentiones bo-

minum pro diuinitijs cumulandis / sp̄reta de
ge christi sicut nunc facere cōspicimus. for-
nicatione quadaz spirituali perniciosissima
Et ad grandem tempestatem moderni
temporis ⁊ salutaris. consolandaz possent
applicari que omitto. quia facile est ex pre-
cedentibus elicere. **S**eptima conclusio.
Vita Johannis bap̄ti. post vitam ch̄risti
matris eius fuit angelica / et inter viatores
saltem quo ad aliquid p̄fectissima. **P**ro
cuius declaratione aduertendū q̄ vita Jo-
hānis potest compari ad vitā aliorū tripli-
citer. **U**el quo ad p̄phetiā. vel quo ad au-
steritatē victus. vel quo ad meritū interi⁹.
Si compemus p̄phetiā Johānis ad p̄phe-
tias aliorū. quo ad hoc Johānes p̄fectior
quia modo certiori ⁊ clariori demonstrauit
christum propter que prophete om̄es illu-
strati sūt ⁊ suas p̄teruerūt p̄phetias. Et h̄
forasan inuere volebat ip̄a veritas cū ait q̄
inter natos r̄c̄. Nec moueat aliquē q̄ Jo-
hānes videbat certa experientia xp̄m̄ ⁊ ob h̄
nō est p̄phetabat de eo. **D**e certis em̄ ⁊ p̄ntib⁹
nō est p̄phetia. Fateor ei q̄ aliqua ab hoīe
illo videbat respectu quorū nō erat p̄phetia
sed scia vel experientia vt q̄ hic eēt vnus hō
sic ambulās r̄c̄. Sed alia erat que nō vide-
bant vt q̄ talis hō esset deus ⁊ messias ile-
ge p̄missus ⁊ agnus dei qui tolleret pecca-
ta mundi r̄c̄. **S**i dicat̄ vltimus q̄ Johā-
nes interrogatus r̄dit se non eē p̄phetam
dicunt aliqui eū hoc dixisse ex humilitate
non ex veritate. quasi videlicet aliqua esset
humilitas sine veritate aut quasi humili-
tas p̄ mendaciū aquirat̄. Et ideo verius ⁊
apertius dicit̄ q̄ iohānes negās se p̄phetā
r̄dit ad intentionē querentū in deorum.
sciebant itaq̄ iudei scriptū eē in lege eorū.
Deut. xviij. dicente domino. p̄phetā n̄
bi suscitabo post me r̄c̄.

Sequuntur propo-
sitiones eiusdem de sensu litterali sacre sci-
pture. Et de causis errantium.

Qui autem blasphemauerit
in spiritu sanctū non habebit
remissionē in eternum.
Sed reus erit eterni delicti
Mar. iij. **Q**uedam sunt
in alijs lectionib⁹ supra hac